Мустақиллик, Тинчлик, Ҳамкорлик

Халқ сўзи

Газетамиз 1991 йил 1 январдан чиқа бошлади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамасининг газетаси

4 НОЯБРЬ, ЧОРШАНБА № 215 (466). 1992 йил

Сотувда эркин нархда

Ислом КАРИМОВ:

Хорижлик биродарлар, бу қадимий ватан бизники бўлгани каби сизники ҳамдир. Азиз ватанимизни гуллаб-яшнатиш, мустақиллигимизни мустаҳкамлаш, уни ҳар томонлама ҳимоя қилиш ҳаммамизнинг муқаддас бурчимиз.

КЕЧА ТОШКЕНТДА ЁШ ВАТАНДОШЛАРНИНГ ХАЛҚАРО АНЖУМАНИ ОЧИЛДИ

«БУЮК аждодларимизнинг барҳаёт руҳлари бугун ҳаммамизни бу ерда — тинчлик ва дўстлик шаҳри — Тошкентда юз кўриштирди».

ЎЗБЕКИСТОН Жумҳурияти Президенти Ислом Каримовнинг ёш ватандошларнинг халқаро анжумани қатнашчиларига табригида янграган бу илиқ калом шу анжуманнинг тантанали очилиш маросимига бағишланган йиғилиш қатнашчилари қалбига ҳам ҳарорат бахш этди. Фестивал ташкилий қўмитаси раиси, Ўзбекистон Жумҳурияти Бош вазирининг муовини М. Қорабоев кириш нутқи сўзлаб анжуманни очиқ деб эълон қилди.

— Жаҳон илму фанида, маданиятида, — деди М. Қорабоев, — асли-аслидан теран бўлган, унинг ривожига оламшумул аҳамиятга молик ҳиссаларини қўшган умуминсоний қадриятлар пойдеворини бунёд этган улуғ аждодларимиз ҳоки пойи бўлмиш бу кўҳна ва муқаддас тупроққа, ота юрт, она Ватанга хуш келибсизлар! Қадамларингиз қутлуғ бўлсин, барчамизнинг қўйган ҳар бир қадамимизда ота-боболаримизнинг руҳлари мададкор бўлсин...

Ҳа, шундай, Ал-Хоразмий, Имом Бухорий, ат-Термизий, Баҳоуддин Нақшбандий, Аҳмад Яссавий, Амир Темур, Абу Райҳон Беруний, ибн Сино, Алишер Навоий каби табаррук бобо-калонларимизнинг руҳи поклари мадад бўлиб, қолаверса, Президентимиз Ислом Каримов бошлиқ ҳозирги ҳукуматимиз раҳбарларининг астойдил саъй-ҳаракатлари шарофати билан Ўзбекистонимиз мустақилликка эришди, ўзбек халқи рўшнолик кўрди. Бугун ушбу анжуманда хориждаги ёш ватандошлар вакиллари билан дийдор кўришишга муяссар бўлингани ҳам ана шу истиқлол шарофатидир.

Оллоҳга минг қатла шукурлар бўлсинким, ватандошлар мустақил юртнинг табаррук тупроғига бу юрт тарихидаги энг қутлуғ кунларда қадам қўйишди. Ўзбекистоннинг давлат мустақиллигини ҳозирда жаҳоннинг юздан ортиқ давлатлари расман тан олди, бу давлатларнинг кўпчилиги билан дипломатик муносабатлар ўрнатилди, қатор элчихоналар очилди, кўплаб хорижий давлатлар билан шартномалар имзоланган. Жумҳуриятимиз Бирлашган Миллатлар Ташкилотига ва бошқа нуфузли халқаро ташкилотларга аъзо бўлди. Ислом Каримов қайта-қайта таъкидлаганидек, Ўзбекистон мустақиллигини ижтимоий-иқтисодий ва маънавий сиёсий пойдеворлари қурилди. Энди бу мустақилликни ҳар томонлама мустаҳкамлаш, ташқи ва ички таҳдидлардан ҳимоя қилиш, тўғри қўйилган пойдевор устида Регистон ё Тож Маҳалдек олий мақом бир қасрни бунёд этиш ўзбек халқининг жумладан, хориждаги ватандошларнинг ҳам муштарак ва муқаддас вазифасидир. Зотан, аслини олганда ёш ватандошлар бу юртга меҳмон эмас, мезбон, жони-жонига туташ фарзанддирлар.

Бугунги хайрли ишлар мустақиллик йўлидаги янги қутлуғ қадамлардир. Анжуманда АҚШ, Олмония, Бельгия, Австралия, Саудия Арабистони, Туркия, Хитой, Сурия, Иордания ва Афғонистон давлатларидан, шунингдек, Россия, Украина, Озарбайжон, Қозоғистон, Қирғизистон, Туркманистон, Тожикистон ва Бошқирдистон каби Мустақил Ҳамдўстлик давлатларидан келган ватандошлар иштирок этдилар. Бундай жуғрофий кенгликнинг ўзиёқ мазкур анжуманнинг халқаро нуфузини ҳам, Ўзбекистон мустақил давлат сифатида халқаро муносабатларга енг шимариб дадил киришаётганини ҳам, ўзбек халқини ва умуман, турк халқининг жаҳон тарихидаги бетакрор ўрни ва мавқеини ҳам яққол кўрсатиб турибди.

— Икки буюк дарё оралиғидаги, — деди пировардида М. Қорабоев, — шу қадимий тупроқни гуллатиб-яшнатган ва жаннатмакон бир ўлкага айлантирган қўли гул, соҳибқирон, бунёдкор аждодларимиз, бу ўлкадаги бетакрор илм-маърифат, юксак маданият, оламшумул санъат, бой адабиётни ҳамиша жаҳонга кўз-кўз қилиб келган буюк боболаримиз ҳаққи-ҳурмати, келинг, шу қадим юртнинг аввалги шон-шуҳрати, жаҳоний маданияти ва иқтисодий мавқеини қайта тиклашдек муқаддас ишда бир-биримизга мададкор ва ишончли суянчиқ бўлайлик. Шу улуғ ишда барчамиз бамаслаҳат, камарбаста бўлайлик. Биз ёшлар асрлар бўйи жаҳон маданиятининг энг олдинги сафларида борган боболаримизга муносиб набира, оталаримизга муносиб фарзанд бўлайлик. Бўлиниш касали, парокандалик иллати, айрилиқ дардига энди ҳеч қачон дучор бўлмайлик. Не-не кўргиликлардан сўнг, ниҳоят, озод бўлган халқимиз ва мустақил бўлган Ўзбекистонимиз барчамиз учун ҳамиша бор бўлсин!

— Шукрлар бўлсинким, биз азиз ватандошларимиз билан Тошкент заминида дийдор кўришишдек бахтли дақиқаларга етишдик,—деди Тошкент шаҳар ҳокими А. Фозилбеков.— Бундай ёқимли учрашувларни яқин-яқинларгача фақат орзу қилиш мумкин эди. Энди эса истиқлол туфайли эркимиз, инон-ихтиёримиз ўз қўлимизда, ўз йўлимизни, ўз тақдиримизни ўзимиз белгилаймиз.

Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқининг биринчи котиби А. Орзиматов хорижий ватандошлар фестивалини ўзбекона тўйга қиёслади. Бу кунларни қанчалар орзиқиб кутган эдик, деди у. Ҳукуматимиз ва Президентимизга раҳматлар бўлсинким, ушбу анжуманни уюштириш ҳақидаги ташаббусимизни қўллаб-қувватлаб, уни муносиб тарзда ўтказиш учун ҳамма шарт-шароитларни муҳайё қилиб бердилар. Қадамларингизга ҳасанот, азиз юртдошлар! Иншоолло, қадамларингиз юртимизга қут-барака, бахт-саодат олиб келган бўлсин. Зеро Ўзбекистоннинг ота-боболарингиз кўролмаган мустақиллигини кўриш сизларга насиб этди. Энди биз бирлашиб шундай эзгу ишларни амалга оширайликки, токи она Ватанимиз мустақиллигини мустаҳкамлаш йўлидаги саъй-ҳаракатлар янада амал олиб, кенг қанот ёйсин, Ўзбекистонимиз жаҳон мамлакатлари орасидаги ўз ўрни ва мавқеига эга бўлсин, халқимиз бағрига офтоб тегиб, ҳаёти фаровонлашсин.

• Ёш ватандошлар анжуманининг очилишида Ўзбекистон Жумҳурияти Бош вазири А. Муталов иштирок этди.

А. ЙЎЛДОШЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

И. КАРИМОВ «ВЕК» ГАЗЕТАСИ БОШ МУҲАРРИРИ БИЛАН СУҲБАТЛАШДИ

Россиялик ишбилармонлар ҳафталиги «ВЕК» («АСР») газетасининг 11-сонида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг ҳафталик Бош муҳаррири Владимир Соколов билан суҳбати босилиб чиқди. Суҳбатда Ўрта Осиё минтақасида, жумладан Тожикистон Республикасида бўлаётган сиёсий воқеалар кенг қамраб олинган ва Ўзбекистон раҳбариятининг унга муносабати баён этилган. Шунингдек, Тожикистондаги ижтимоий-сиёсий тангликни юмшатиш йўллари, жаҳон ҳамжамияти ва МДҲ давлатларининг бу борадаги вазифаси хусусида ҳам тўхтаб ўтилган.

И. Каримов мухбирнинг Республикада тадбиркорлик ва ишбилармонликни ривожлантириш истиқболлари ҳақидаги саволларига жавоб бера туриб, Ўзбекистон ва Россия ишбилармонларининг ўзаро алоқаларини, ҳамжиҳатликдаги ҳаракатларини кучайтириш лозимлигини таъкидлаган.

Президент Россия ва Ўзбекистоннинг инвестиция соҳасидаги ҳамкорлиги тўғрисида, жумладан, шундай деган: «Мен инвестициялар ҳақида гапирганда икки томонлама жараённи назарда тутаман. Ўзбекистон кучсиз давлат эмас, бизда маблағ заҳиралари, жумладан, валюта маблағлари ҳам етарли. Биз, масалан, Сибирдаги ўрмон саноати хўжаликларига маблағ сарфлашимиз мумкин».

Мазкур суҳбатнинг ўзбекча матни «Ватан тараққиёти» фирқасининг Бош нашри — «Ватан» ҳафталигида чоп этилди.

(ЎзА).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ҲУЗУРИДАГИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИ

ҒАЛЛА ХАРИД НАРХЛАРИНИ ОШИРИШ ТЎҒРИСИДА

Колхозлар, совхозлар, ижарачи, фермер хўжаликлари ва бошқа хўжаликларни, шунингдек қишлоқ аҳолисини ғаллани кўпроқ экишга ва ғалла ялпи ҳосилини кўпайтиришга рағбатлантириш, энергия манбалари қимматлашганлиги харажатларининг ўрнини қоплаш ва иш ҳақини ошириш мақсадида Вазирлар маҳкамаси қарор қилади:

1. Қишлоқ хўжалик вазирлигининг ғалла харид нархлари энг юқори даражасини иловага мувофиқ 1993 йил ҳосилидан бошлаб дон турларига қараб 2,5 баравар ошириш тўғрисида Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги билан келишилган таклифи қабул қилинсин.

2. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги янги харид нархлари рўйхатини бир ҳафта муддатда нашр этиб манфаатдор вазирликлар ва идораларга етказсин.

Вазирлар маҳкамасининг раиси

И. КАРИМОВ.

ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИГА ИЛОВА

ҒАЛЛА ХАРИД НАРХЛАРИНИНГ ЭНГ ЮҚОРИ ДАРАЖАСИ

(ҳар тоннаси сўм ҳисобида)

Буғдой	20000	Сули	16000
Арпа	16000	Жавдар	19150

БУХОРО ВА МАЛАТИЯ БИРОДАРЛАШДИ

КЎҲНА ва навқирон Бухоро билан биродарлашган шаҳарлар сони яна биттага кўпайди. Яқинда бир гуруҳ бухороликлар Туркиянинг Малатия шаҳрига боришганда, шунга аҳдлашилди.

Малатия университети ректори, тиб профессори Маҳмет Гўжасўй ўғли ҳар йили 10 нафар бухоролик йигит-қизни талабаликка қабул қилишни, шаҳар бошқони Мунир Эркол эса уларга кетадиган барча харажатларни ўз зиммасига олди. Мунир Эркол Бухорода турк лицейи очиш учун ўз ҳисобидан 100 минг доллар ажратмоқчи.

М. ОТАБОЙ,
«Халқ сўзи» мухбири.

• Муносабат

Мозамбикда чайқовчилар ўлимга маҳкум этилади. Бизда эса...

Биз «Халқ сўзи» рўзномасини севиб мутолаа қиламиз. Негаки, газетада чиндан ҳам унинг номига яраша халқнинг дилидаги, тилининг учидаги гаплар ёзилмоқда.

Яқинда «Савдогарлик жиноятми?» мақоласини («Халқ сўзи», 3 октябрь) ҳам ҳаяжон билан ўқиб чиқдик. Унда ғоят муҳим, айни кунларда шошилинч тарзда ҳал этилиши лозим бўлган масалалар кўтарилган.

Дарҳақиқат, эндиликда мустақил Ўзбекистонимиз учун ўз ишининг устаси бўлган, малакали савдогарлар керак. Токи улар пахтаю пилла ва қоракўлдан тортиб, мармару олтин, кумушгача бўлган турли маҳсулотларимизни жаҳон бозорида бемалол сотиб, ўрнига керакли бошқа товарларни олиб келадиган бўлсин.

Менимча, бундан буён бозор-ўчарга қобилиятли болаларни ёшлигидан бошлаб савдогарликка йўналтириш, уларга олиб-сотишнинг тарихий ва замонавий сир-асрорларини ўргатиб бориш керак. Шу маънода замонавий савдогарлар тайёрлайдиган лицей ва коллежлар очилса, савдо техникумлари ва олий ўқув юртлари ҳам асосан ана шу бошланғич мактаблардан талабалар қабул қилса, мақсадга мувофиқ бўлур эди. Албатта, бу мактабларда бир неча тиллар, айниқса, инглиз тилини ўрганишга алоҳида эътибор бериш лозим, деб ҳисоблайман.

Мен муаллифнинг савдогарликни инсофли соҳага айлантириш ҳақидаги фикрларига ҳам қўшиламан. Рост-да, пихини ёрган учар чайқовчилар «мен савдо қилишни биламан» деб ўз халқимизни таласа, чув тушираверсаю унга давлатимиз томошабин бўлиб тураверса қанақа бўлади? Бунақада давлатнинг обрўси қоладими? «Қизил империя» давридан мерос қолган қабиҳ чайқовчиликни фақат инсофсизлик, талончилик дейиш озлик қилади. Уни ҳеч иккиланмай жиноятчилик деб атайвериш керак.

Мозамбикда чайқовчилар ўлим жазосига ҳукм этиладилар. Уларнинг бундай қарорга келганликлари тасодиф эмас. Азбаройи талончи чайқовчиларнинг зиён-заҳматини тушуниб етганликларидан, сабр косалари тўлиб тошганидан шундай тўхтамга келишган. Бизнинг ёш, мустақил давлатимиз ҳам савдогарликнинг фойдали томонларига рухсат бериб, унинг зарарли томонларини ҳеч иккиланмай чеклаш чораларини кўриш, меҳнаткаш халқ нонини туя қилаётган, давлатнинг тайёр маҳсулотини айниқса, озиқ-овқат маҳсулотларини бир сўмга олиб, юз сўмга пуллаётган чайқовчиларга жазо белгилаш чораларини кўриши шарт.

Маъсуда БАДАЛОВА,
Жаҳон тиллари дорилфунуни педагогика ва руҳшунослик кафедрасининг катта ўқитувчиси, педагогика фанлари номзоди.

• Қиш ўчоғи тор...

Рақамфуруш раҳбар, бўш пештахта ва омадсиз харидор ҳақида

Ҳоким ўринбосари шаҳар давлат кооператив ишлаб чиқариш мева-сабзавот саноат бирлашмаси раҳбарига қўнғироқ қилди.

У, таомилга кўра, биринчи ўринбосари Носир Даминовни бизга рўбарў этди. Мақсад: ушбу бирлашмага қарашли дўконлар иши билан танишиш, қишга қанча миқдорда маҳсулот жамғарилганини билиш, сўнгра шулар ҳақида мақола тайёрлаш эди. «Келинглар, мен ҳам бора қолай, шу баҳона ҳақиқий аҳволни кўриб келаман», — деди шаҳар ҳокимининг ўринбосари Баҳодир Қаюмов. Ниҳоят, икки нуфузли раҳбар ҳамроҳлигида ишни Олой бозоридаги «Наврўз» мева-сабзавот дўконини текширишдан бошладик.

Пештахтада 19 хил маҳсулот мавжуд. Пиёзнинг сараси 8 сўму 40 тийин (тангасига бало борми?), олманинг нархи эса 22 сўм. Дўкон атрофидаги тўрт жойда ҳам мева-сабзавот сотилмоқда. Аммо уларнинг олдини кўчма тижоратчилар эгаллаб олишган.

— Илгари деҳқон билан бизнинг ўртамизда деҳқончилик-саноат уюшмаси воситачилик қилар, бунинг эвазига қўшимча 20 фоиз ҳақ оларди. Энди ўзимиз маҳсулотни харид қилиб, ўзимиз сотаяпмиз, — деди дўкон корхона раҳбари Равшан Рашидов.

Бу яхши. Бироқ дўкондаги нархлару маҳсулот сифати, бошлиқ мақтангандек, бозор баҳосини туширадиган даражада эмас эди. Устига устак, ҳамма ёқни тижорат дўконлари босиб кетган бўлса-да, бу дўкондор ҳам тижорат бўлими очмоқчи. Жилов бўш қўйилгач...

Суҳбатга Носир Даминов қўшилди.

— Бу йил картошка арзон бўлади, — деди у. — Чунки, мана Баҳодир ака хабардорлар, Польшадан 100.000 тонна картошка оламиз. Яхшиси, ана шу маҳсулотни қабул қилаётган 2-мева-сабзавот комбинатига борайлик.

Биз тирноқ остидан кир қидиришга бел боғлаган тафтишчилар эмас эдик, таклиф маъқул тушди.

Комбинатнинг 6 та цехи бўлиб, жами 28.000 тонна картошка сақлашга мўлжаллланган экан.

— Польшадан 26.000 тонна картошка олишимиз керак, ҳозиргача 12.000 тоннаси келиб тушди, бундан ташқари, 400 тонна пиёз жамғариб қўйдик, — изоҳ берди директор Латиф Олимжонов.

— Сиз тилга олган 12.000 тонна картошканинг қарийб 1.000—1.500 тоннасини совуқ уриб кетибдими?..

— Бунга ҳеч ким айбдор эмас. Акт тузилгач, бозорга чиқариб сотиб юборамиз.

Мана сизга шаҳардаги бешта мева-сабзавот сақланадиган комбинатнинг «энг намунаси»даги манзара!

Қайтишда катта йўл ёқасида жойлашган «Дилбар» мева-сабзавот дўконига кирдик. Пештахтада пиёздан бўлак ҳеч нарса йўқ. Ғижимланган қоғоздек тиришиб кетган олма 15, анор 25 сўм, музхонаси эса бўм-бўш. Бу аҳволни кўриб, ҳоким ўринбосарининг аччиғи чиқди:

— Кейинроқ бир хабар оламан, аҳвол ўзгармаса, биздан ўпкаламанглар, — деди у...

Миробод туманидаги 14-дўконда ҳам аҳвол қониқарли эмас эди. Маҳсулотлар сифати чатоқ, олма ва узум анқонинг уруғи. Мудир Абдували Сайфутдинов ишда эмас экан. Бўлмаса ундан пештахтага қўйилган туршаксимон помидорнинг қайси маҳсулотга ўхшашини сўрамоқчийдик...

Шу ерда Баҳодир Қаюмов ва Носир Даминов билан хайрлашдик. Бироқ, хиёл ўтмай Тошкент шаҳар кооператив ва бозорлар савдоси бошқаруви ҳайъати раисининг ўринбосари Мирсобир Раҳимовга дуч келдик. У бизни Талабалар шаҳарчасидаги 38-дўконга бошлади.

Пештахтага кўз югуртирамиз: карам ва пиёз 8 сўмдан, олма 22, картошка 20 сўм, узум ва қизил сабзини эса ҳозирча йўқ дейишди. Шунда боя Мирсобир ака айтган рақамларни эсладик. «Қиш мавсуми учун ташкилотимиз томонидан 10.000 тонна картошка, 3.000 тонна карам, 3.200 тонна дон маҳсулотлари, 10 минг тонна пиёз жамғарилиши лозим. Афсуски, режа бор-йўғи 15—20 фоиз бажарилди...» У ниятимизни тушунди шекилли, гапни бошқа ёққа бурди:

— Шаҳар бўйича 103 дўконимиз бор. Шундан 47 тасида мева-сабзавот, 3 тасида гўшт маҳсулотлари сотилади. Ҳозир раисимиз хизмат сафаридалар. Ҳукумат бизга Россия ва Қозоғистондан маҳсулот сотиб олиш учун 100 миллион сўм ажратган. Шу масалада елиб-югуриб юрибдилар.

Маълум бўлишича, шартнома тузилган, пул уларнинг ғазнасига тушгач, маҳсулот кела бошлайди. Не ажабки, раҳбарлар иссиқ жойнини совуқ қилиб Ҳамдўстлик мамлакатларида юрсалар-у, айрим сотувчилар мавжуд имкониятлардан ҳам фойдалана олишмаса?! «Мен не дейман, қўбизим не дейди» деганлари шумикин ё?..

Шукрки, Чилонзор метроси ёнидаги 55-дўконда бўлганимизда, кўнглимиз бироз жойига тушди. Мудир Баҳтиёр Ҳамидов омборда 4500 килограмм олма, 12 тонна пиёз сақланаётгани, жами 25 хил қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари жамғарилганини айтди. Кўрдик, рост экан. Ҳатто бу ердаги аҳволдан харидор Назира Шокирова ҳам мамнун бўлиб гапирди. Дарҳақиқат, карам 6 сўм, анор ва хурмо 36, картошка 20, сабзи 13 сўмдан сотилмоқда. Сифати ҳам киройи. Беихтиёр ишласа бўларкан-ку, деб юбордик.

Қиссадан ҳисса шуки, биз Тошкент шаҳридаги мева-сабзавот дўконларини айланиб, биридан ҳурсанд бўлсак, бошқасидан ранжидик. Кўнглимизда бир қанча мулоҳазалар ҳам туғилди. Хусусан, аввало, қатор дўконларда маҳсулотлар сифатию савдо маданияти талаб даражасида эмас. Иккинчидан, четдан ҳар қанча маҳсулот келтирмайлик, мева-сабзавот сақланадиган омборхоналар сиғими уч-тўрт баравар оширилмас экан, ишда ўзгариш ясаш мушкул. Қолаверса, дўкон қоровулхона бўлмаганидек, сотувчилар ҳам пашша қўрувчилар эмас.

Абдунаби ЭРГАШ,
Маъмур НАЗАР,
«Халқ сўзи» мухбирлари.

«ЎЗ-БОШ»ГА ИШОНСА БЎЛАДИ

НЕФТЬ маҳсулотларини халқ хўжалигининг қон томирига ўхшатиш мумкин. Унинг ҳаракати бир дақиқа тўхтаса, оқибати, мушкулотларга олиб келиши мумкин.

Сўнгги вақтларда иқтисодий алоқалардаги узилиш, ўзаро шартнома асосида маҳсулот кафолати бажарилмаётганлиги жумҳуриятлар олдига кўплаб муаммолар қўяяпти. Оқибатда ёнилғига эҳтиёж катта, заҳира эса кам.

Шундай оғир дамларда жумҳурият раҳбарияти Бошқирдистон Республикаси билан тузган битимлари айни муддао бўлди. Ишлар тез ривож топиб, шартномалар тузилган куниёқ Тошкентда Ўзбекистон — Бошқирдистон республикаларининг «Ўз-Бош» деб номланувчи Савдо уйи очилди. Уфа товар-хом ашё биржаси билан Ўзбекистон Давлат нефть маҳсулотлари акционерлик биржаси унинг асосчилари бўлдилар. Маҳсулот айирбошлаш йўли билан ҳамкорлик қилувчи бу Савдо уйи икки республика иқтисодиётига амалий мадад беради.

«Энди биз, — дейди «Ўз-Бош» савдо уйи директори Неъматжон Усмонов, — корхоналар, хўжаликлар учун хоҳлаган маркадаги бензин ва дизел ёнилғиларини, мойлаш ашёларини тезда етказиб беришни кафолатлай оламиз».

Ўзбекистон Бошқирдистонга пахта толаси, қоракўл териси, мева ва сабзавотлар етказиб бериб, ўрнига нефть маҳсулотлари олишни мўлжалламоқда. Йил охиригача 500 миллион сўмлик, сўнгра яна ҳам катта ҳажмда ҳамкорлик қилиш мўлжалланмоқда.

«Марказнинг аралашувисиз кўп регионлар билан, хусусан Ўзбекистон билан алоқалар ўрнатганимиздан сўнг, — дейди Уфа товар-хом ашё биржаси президенти Н. Шевцов, — эътибор берсак, иқтисодий самарамиз камайиш ўрнига ортиб кетибдии. Бу бевосита алоқалар нақадар фойдали эканлигининг нишонасидир.

«Ўз-Бош» Савдо уйи ходимлари барча вилоятларда ўз бўлимларини очиб, уларнинг нефть маҳсулотларига бўлган талабларини қондиришга яқиндан ёрдам бериш ниятидалар.

Н. МАЪМУРОВ.

УЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ИСТИҚБОЛНИ БЕЛГИЛАШ ВА СТАТИСТИКА ДАВЛАТ ҚЎМИТАСИНИНГ АХБОРОТИ

МДҲ АЙРИМ ШАҲАРЛАРИДА ДАВЛАТ ВА КООПЕРАТИВ САВДОСИДА ОЗИҚ-ОВҚАТ ТОВАРЛАРИ НАРХЛАРИНИНГ 1992 ЙИЛ 2 НОЯБРГАЧА БЎЛГАН ДАРАЖАСИ ТЎҒРИСИДА

Октябрь ойи мобайнида мол гўштининг нархи Москвада — 1,3 баравар, Санкт-Петербург ва Олмаотада — 1,2 баравар; ўсимлик мойининг нархи Москвада — 1,3 баравар, Санкт-Петербургда — 1,2 баравар, Минскда — 1,7 баравар, Олмаотада — 1,5 баравар; сутнинг нархи Санкт-Петербургда — 1,8 баравар, Олмаотада — 1,3 баравар; қанд-шакарнинг нархи Москвада — 1,4 баравар, Санкт-Петербургда — 1,3 баравар (нв) уннинг нархи Москвада — 2,5 баравар, Санкт-Петербург ва Олмаотада — 1,3 баравар, Бишкекда — 1,5 баравар; ноннинг нархи Москвада — 2,5 баравар, Санкт-Петербургда — 1,9 баравар, Олмаота ва Бишкек — 1,3 баравар, Ереванда — 5 баравар ўсди.

Ўзбекистонда ҳатто 1992 йил 19 октябрдан бошлаб айрим озиқ-овқат маҳсулотларининг чакана нархлари ошганидан кейин ҳам улар қатор пойтахт шаҳарлардагидан анча пастлигича қолмоқда. Масалан, мол гўштининг нархи Москва ва Олмаотадагидан — 1,5 баравар, Ерevandagidan — 1,6 баравар; сутнинг нархи Олмаотадагидан — 1,9 баравар, Еревандагидан — 2 баравар, Санкт-Петербургдан — 2,4 баравар пастдир; ўсимлик мойининг нархи Минскда Петербургдагидан — 2,4 баравар, Санкт-Петербургда — 5 баравар, Москвада — 4,5 баравар қимматдир. Буғдой унининг нархи Минск, Бишкек, Олмаота, Санкт-Петербург ва Москвадагидан 2,3 баравар пастдир. 1-жадвалдаги қуйидаги маълумотлар шундан далолат беради.

1-жадвал

МДҲ АЙРИМ ШАҲАРЛАРИДА ДАВЛАТ ВА КООПЕРАТИВ САВДОСИДА ОЗИҚ-ОВҚАТ ТОВАРЛАРИ НАРХЛАРИНИНГ 1992 ЙИЛ 2 НОЯБРГАЧА БЎЛГАН ДАРАЖАСИ (ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ИСТИҚБОЛНИ БЕЛГИЛАШ ВА СТАТИСТИКА ДАВЛАТ ҚЎМИТАСИНИНГ МАЪЛУМОТЛАРИ БЎЙИЧА)

(сўм ҳисобида)

Товарларнинг номи	Ўлчов бирлиги	Тошкент	Москва	Санкт-Петербург	Минск	Олмаота	Бишкек	Ереван	Киев
1 кат. мол гўшти	кг	80	125	105	55	121	103	130	95
Ўсимлик мойи	кг	20	85	101	124	120	121	51	99
Сут	литр	10	14	24	6	19	12	20	11
Шакар	кг	45	115	147	50	81	110	67	70
Олий нав буғдой уни	кг	15	50	44	28	41	36	30	50
Олий нав буғдой унидан тайёрланган нон	кг	11	45	36	11	16	20	35	16
Жавдар нон	кг	6	21	13	11	10	10	—	—
Олий нав буғдой унидан тайёрланган макарон	кг	22	76	66	—	47	50	120	73

Энг оз иш ҳақи ва асосий озиқ-овқат маҳсулотларининг (нон, ун, макарон маҳсулотлари, ёрма, гўшт ва гўшт маҳсулотлари ўсимлик мойи, сариёғ, сут ва бошқа сут маҳсулотлари, шакар) белгилаб қўйилган тўплами қийматини 1992 йил 1 ноябргача Ўзбекистонда шаклланган ҳақиқий истеъмол даражаси билан қиёслаш шуни кўрсатадики, республикамизда тўпламнинг қиймати Қозоғистон, Қирғизистон, Украина, Россия, Арманистон, Молдовадагига нисбатан анча пастдир. Масалан, битта энг оз иш ҳақига Ўзбекистонда 3,45 тўпламни, Беларусда 3,0 тўпламни, Молдовада 2.20 тўпламни, Қирғизистонда 1,4 тўпламни сотиб олиш мумкин. Қозоғистон, Арманистон, Украинада энг оз иш ҳақи ҳатто биттадан тўплам сотиб олишга имкон бермайди. Ўзбекистонда белгилаб қўйилган озиқ-овқат маҳсулотлари тўплами Арманистондагидан қарийб тўрт баравар, Қозоғистон, Қирғизистон, Россия, Украинадагидан 2—2,4 баравар арзондир.

2-жадвал

ЎЗБЕКИСТОНДА ВА МДҲНИНГ БОШҚА ДАВЛАТЛАРИДА ҲАР БИР КИШИ ҲИСОБИГА АСОСИЙ ОЗИҚ ОВҚАТ ТОВАРЛАРИ ТЎПЛАМИ ҚИЙМАТИНИНГ 1992 ЙИЛ 1 НОЯБРГАЧА БЎЛГАН ҚИЁСИЙ ҲИСОБ-КИТОБИ

	энг кам иш ҳақи	жон бошига ҳар ойда тўғри келадиган асосий озиқ-овқат маҳсулотлари* тўпламининг қиймати (сўм ҳисобида)	энг кам иш ҳақига сотиб олинадиган тўпламлар миқдори
Ўзбекистон (октябрь)	2000	578,9	3,45
Қозоғистон	900	1309,3	0,69
Қирғизистон	1600	1179,4	1,40
Беларусь	2000	644,7	3
Россия	900	1393,1	0,64
Молдова	1700	769,0	2,20
Арманистон	1200	2159,6	0,55
Украина	900	1316,9	0,68

* нон, ун, макарон, ёрма, гўшт ва гўшт маҳсулотлари, ўсимлик мойи, сариёғ, сут ва бошқа сут маҳсулотлари, шакар.

Ушбу шаҳарларнинг бозорларида ҳам аҳвол мана бундай. Мол гўшти Москвада Тошкентдагига нисбатан — 4 баравар, Санкт-Петербургда — 3,2 баравар, Минск ва Олмаотада — 1,6 баравар қиммат. Картошка Москвада — 2,2 баравар, Санкт-Петербургда — 1,2 баравар, бошпиёз — Москвада — 8,7 баравар, Санкт-Петербургда — 4,7 баравар, Минскда — 3,5 баравар, Ереванда — 3 баравар, сабзи — Москва ва Санкт-Петербургда — 3,7 баравар, Минск ва Ереванда — 2,7 баравар, Олмаотада — 1,7 баравар, янги узилган карам — Санкт-Петербургда — 6,5 баравар, Москвада — 5,8 баравар, Минскда — 5 баравар қиммат.

3-жадвал

МДҲНИНГ АЙРИМ ШАҲАРЛАРИ БОЗОРЛАРИДА 1992 ЙИЛ 2 НОЯБРГАЧА АЙРИМ ОЗИҚ-ОВҚАТ ТОВАРЛАРИ НАРХЛАРИ ДАРАЖАСИ (ЎЗБЕКИСТОН ИСТИҚБОЛНИ БЕЛГИЛАШ ВА СТАТИСТИКА ДАВЛАТ ҚЎМИТАСИ МАЪЛУМОТЛАРИ БЎЙИЧА)

(сўм ҳисобида)

Товарларнинг номи	Ўлчов бирлиги	Тошкент	Москва	Санкт-Петербург	Минск	Олмаота	Ереван
1 кат. мол гўшти	кг	120	510	400	190	200	170
тухум	10 дона	80	100	190	100	65	67
гуруч	кг	60	80	—	—	100	—
сабзи	кг	15	56	55	40	25	15
янги узилган карам	кг	8	46	52	40	15	10
картошка	кг	20	56	30	17	25	25
бошпиёз	кг	10	87	47	35	12	30

ЖИЗЗАХДА БЕФАРҚЛАР ЙЎҚ

ЖИЗЗАХ вилоятида янги Конституция лойиҳаси ва Ислом Каримовнинг «Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли» ҳақидаги китоби меҳнаткашлар орасида катта қизиқиш уйғотди.

Шу муносабат билан яқинда Жиззахга Республика Олий Кенгаши Конституцион назорат қўмитасининг раиси Ш. Ўразаев ташриф буюрди. Жойларда вилоят фаоллари билан қизғин учрашувлар бўлиб ўтди. Ш. Ўразаев Конституция муаллифларидан бири сифатида кўпгина мулоҳазаларни тўғри деб тан олди. Вилоят меҳнаткашлари лойиҳага бефарқ эмаслигидан, улар киритаётган таклифларнинг кўпи ўринли эканлигидан мамнунлигини изҳор этди.

А. МАМАРАСУЛОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

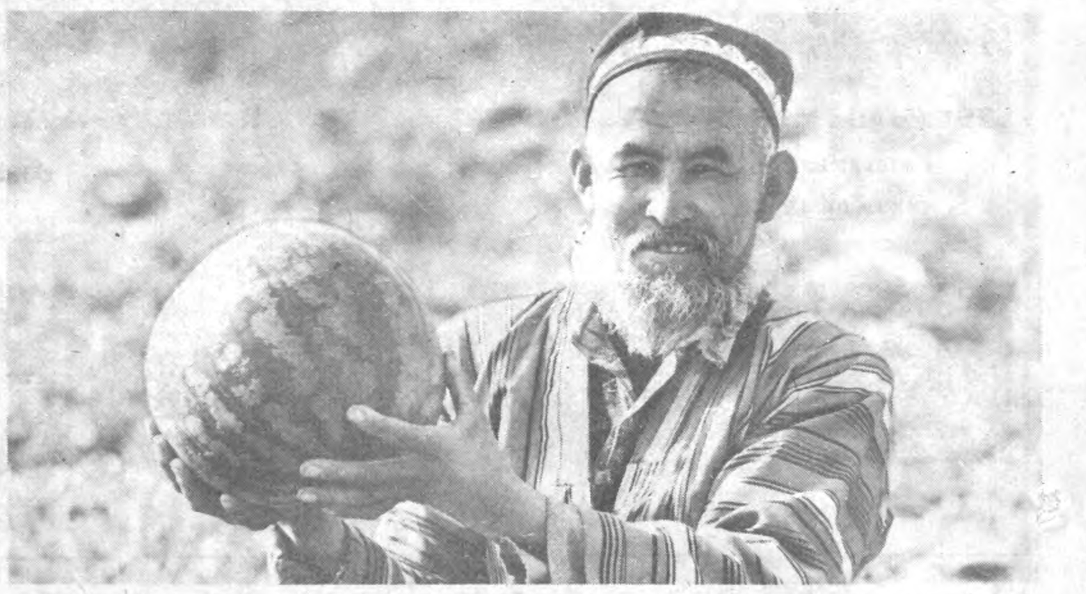

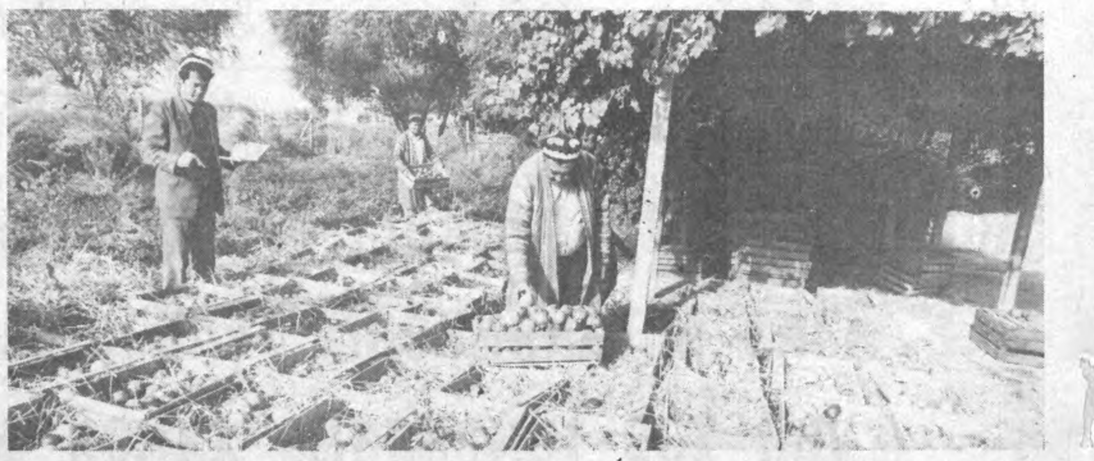

СУРХОНДАРЁ ВИЛОЯТИ. Бандихон ноҳияси «Тошкент» Давлат хўжалигида қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етказиш йилдан-йилга кўпайиб бормоқда. Бундан бир неча йил олдин бу хўжалик қолоқлар қаторида эди. Бу пайтда у фақат узумчиликка ихтисослашган бўлиб, эндиликда кўп тармоқлидир. Бугунги кунда етиштирилган ҳосил кўзни қувонтиради. Давлатга етарли ҳосил топширилди. Хўжалик аъзоларининг ўзларига ҳам етарли. Қишга 200 тонна дон, 20 тонна қовоқ, 15 тонна сабзавот, 10 тонна анор, 25 тонна кишмиш жамғариб қўйилди. Ҳамдўстлик мамлакатлари билан бартер усулида ҳамкорлик қилинмоқда. 200 тонна пиёз ўрнига зарур ёқилғи ва мойлаш материаллари олишга шартлашиб қўйилган.

СУРАТЛАРДА: 1. Хўжалик ветерани Фармон Менгliқулов ўз оиласи билан 8 гектар майдонни ижарага олган эди. У ҳар гектар ердан баҳорда 33 центнердан дон, кузги ҳосилда эса 15 центнердан тарвуз етиштирди. 2. Ҳайитбой Маҳмадиёров ўз оиласи билан ижарага олган ердан 20 тонна анор йиғиштириб олди. Хўжаликнинг бош экономисти Ашурали Наримонов ва участка бошлиғи Ражаб Мелиқулов Мамадиёров оиласи билан етиштирган ҳосилни қабул қилиб олмоқда.

И. ХЎЖАЕВ олган суратлар.

ДОНЕЦК— ҚАШҚАДАРЁ ҲАМКОРЛИГИ

Украина жумҳуриятининг Донецк вилояти саноат корхоналари ишбилармонлари билан Қашқадарё вилояти тадбиркорлари ўртасида яхши иқтисодий, маданий ҳамкорлик алоқалари ўрнатилган. Ҳар икки вилоят вакиллари тенг асосларда саноат моллари айирбошлаш, бир-бирларига ёрдам бериш соҳасида фаолият кўрсатаяптилар. Қашқадарё вилоятидан Донецкга пахта толаси ва бошқа маҳсулотлар жўнатилаётгани ҳолда, донецклик тадбиркорлар ҳам қашдарёликларга металл, турли қувурлар жўнатмоқдалар.

Яқинда Донецк вилояти маъмуриятининг раҳбари Ю. Смирнов бошчилигидаги бир гуруҳ саноат корхоналари вакиллари, тадбиркорлар, иқтисодчилардан иборат меҳмонлар Қашқадарёга ташриф буюришиб, иккала вилоят корхона ва ташкилотлари ўртасида иқтисодий алоқаларни ривожлантириш тўғрисидаги аҳдномага имзо чекдилар.

П. ГАДОЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

КЕНГАШЛИ ТЎЙ ТАРҚАМАС

Фурқат райони ҳокими Боратали АБДУЛЛАЕВ,
Районимиз ўтган йилнинг ярмида ташкил қилинганига қарамай йилни барча кўрсаткичлар бўйича муваффақиятли якунладик. Халқнинг талаб-истакларини ҳисобга олиб, энг зарур бўлган ташкилот ва муассасаларни ташкил этдик. Аҳолига маданий-маиший, тиббий ёрдам кўрсатишни тубдан яхшилашга ҳаракат қиляпмиз.

Бугунги бозор иқтисодиёти шароитида меҳнаткашларимизга ёрдам бериш, кўп болали оилаларнинг шароитини яхшилаш диққат-эътиборимизда турибди. Фахрийларга, боқувчисини йўқотган оилаларга ва ногиронларга биринчи навбатда ёрдам бераётирмиз. Шу кунларда 75 мингдан зиёд аҳолига 14 хил соҳада тиббий хизмат кўрсатилмоқда. 240 ўринли участка шифохонаси кенгайтирилиб, 336 ўринли марказий шифохонага айлантирилди. Шунингдек, 400 беморни қабул қилишга мўлжалланган поликлиника, 2 та 100 ўринли қишлоқ участка шифохонаси, 145 ўринли юқумли касалликлар хастахонаси ишлаб турибди.

Ҳеч кимга сир эмас: ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитида халқимизнинг турмуш шароити бирмунча оғирлашди. Бундай танг аҳволдан чиқиш, халқимизга ёрдам бериш учун ҳар бир ташкилотда, хўжаликда имкони борича иш ҳақлари оширилмоқда, моддий ва маънавий ёрдам берилмоқда. Қишлоқ кенгашлари, фахрийлар ва барча туман фаоллари жалб қилиниб, тўй-маросимларни ихчам, сарф-харажатларни камайтирган ҳолда ўтказишга, исрофгарчиликларга йўл қўймаслик чора-тадбирларини кўраяпмиз. Айниқса, аҳолига берилган томорқа, ер майдонларидан самарали фойдаланиб, сабзавот, полиз ва чорва маҳсулотларини кўпайтириш зарурлиги тўғрисида тушунтириш ишларини олиб бораётганимиз бесамара бўлмаётир — яхши натижаларга эришаяпмиз.

1989—1992 йиллар давомида туманимиз аҳолисига 1919 гектар экин майдони уй-жой қуриш ва қўшимча томорқа учун ажратиб берилди. Ўтган қисқа вақт ичида 60 фоиз аҳоли янги жойларга уй қуриб кўчиб ўтдилар. Лекин бу йилга келиб бинокорлик материаллари нархининг кескин ошиб кетиши натижасида кўп хонадонларда қурилиш ишлари тўхтаб қолди. Кейинги пайтларда хўжаликлар ва қишлоқ кенгашлари томонидан имконияти бўлмаса уй қуришни бошламаслик, унинг ўрнига эса озиқ-овқат маҳсулотлари экиб фойдаланиш кераклиги аҳоли ўртасида кенг тушунтириб борилмоқда. Шу боисдан ҳам ҳозирги кунда уларга берилган майдонларнинг 70 фоизида бошоқли дон, 30 фоизига эса сабзавот ва полиз маҳсулотлари экилган. Ҳосил йиғиб териб олинмоқда.

Бундан ташқари, туманимиз аҳолисини қурилиш материаллари билан имконият даражасида таъминлаш мақсадида давлат хўжаликларидаги мавжуд ғишт заводлари ва цехлар қувватини ошириш, янги турдаги корхоналар қуриш, оҳак, асфальт, бетон ишлаб чиқарадиган цехларни кўпайтириш чораларини кўраяпмиз.

Мен шу ўринда озиқ-овқат маҳсулотлари, айниқса дон ва дон маҳсулотларини тақчиллигини ҳисобга олиб режадаги 955 гектар ўрнига 1113 гектар майдонга дон экиб яхшигина ҳосил олганлигимизни таъкидлаб ўтмоқчиман. Ғаллакорларимизнинг саъй-ҳаракатлари туфайли 2865 тоннадан ортиқ дон йиғиб териб, янчиб олинди. Шундан 1290 тоннасини сотиб йиллик режада кўзда тутилган маҳсулотни давлат омборларига етказиб бердик.

Бугунги мураккаб шароитда халқимизни ижтимоий ҳимоялаш, уларга ёрдам бериш, социал, маданий турмушини яхшилаш муҳим. Қишлоқ аҳолисининг шахсий хўжаликларини ривожлантириш, чорвачилигини такомиллаштириш, кичик корхона ва цехлар ташкил этиш, тегирмон, обжувозлар қуриш жадаллик билан олиб борилаётир. Биргина шахсий чорвани ривожлантириш учун аҳолига 29 бош қорамол, 522 бош қўй, 735 та парранда сотилди, 150 тоннадан ортиқ дағал хашак ва ем етказиб бердик.

Собиқ СССР давридаги раҳбарлик органлари ўрнига ҳозирги янгича бошқарувнинг ташкил қилиниши бирмунча ўзининг ижобий самараларини кўрсатмоқда. Илгари райком, райисполком, РАПО сингари ўнлаб ташкилотларда юзлаб ходимлар ишлашган бўлса, ҳозир бизнинг туман ҳокимлигида 14 нафар киши бор, холос. Энг муҳими бюрократлик, буйруқбозлик, қоғозбозлик иллатларидан бутунлай воз кечилган. Самимийлик, бир-бирига ишонч, мутахассислар билан фикрлашиш асосида раҳбарлик қилиш устивор. Ҳар бир масалада кексалар, фахрийлар, ишбилармонлар билан кенгашиб, маслаҳатлашиб, ҳар томонлама мулоҳазалардан сўнггина қарорлар қабул қилинмоқда. Улар ижроси қатъий назорат остига олинган.

ЭЛИНИ ЎЙЛАГАН ХОР БЎЛМАС

Бу ерлар «Каттақум» деб аталарди. Унинг бир учи Еттисойу Мирзачўлнинг чўлу биёбон, даштларига туташиб кетган бўлса, иккинчиси ҳозирги машҳур Ҳайдаркўл майдонларини ҳам эгаллаб Нурота тизма тоғларининг Жиззах тасарруфидаги этаки адирларигача етиб борган эди. Каттақумнинг қоқ ўртасида «Ширинқудуқ» деб аталмиш қудуқ бўлиб, сувидан бир ҳовуч ичган одамнинг томоғидан унинг тоти кетмасди.

Навбатдаги юрт сафарларидан бирида Шароф Рашидовнинг Каттақумга, айнан шу Ширинқудуқ теварагига назари тушди. «Боғдорчилик-узумчиликка ихтисослаштирилган давлат жамоа хўжалиги ташкил этиш керак. Бу қумда таъми тилни ёрадиган узумлар етишишига шубҳам йўқ, бекорга «Ширинқудуқ» пайдо бўлмаган бу ерларда...» — деди у. Подшо амри вожиб. Давлат хўжалиги ташкил қилинди. Унга маршал Гречко номи берилди.

Нега Гречко номи берилди? Нега Гречко номли давлат жамоа хўжалиги қаторидаги бир қанча хўжаликларда ҳам маршал, генераллар номлари: Жуков, Роккосовский, Васильевский, Конев ва бошқаларнинг исми-шарифлари улуғланди?

Мавриди келди, бу борада фикримни айтиб ўтмоғим жоиз: буюк давлат арбоби, ёзувчи Шароф Рашидовнинг шарт-шароитдан келиб чиқиб топган усули (тактика) эди бу. У собиқ СССРнинг ўша пайтдаги қаҳрамонлари номларидан моҳирлик билан ўзбек халқи тақдири учун, Ўзбекистоннинг келажаги учун фойдаланарди. Ўйлаб кўринг, бошқа йўл йўқ эди. «Номлар» Москвадан катта-катта маблағлар ундиришга асос бўларди.

Алқисса, Гречко номли давлат хўжалиги қад ростлади. Оқилона меҳнат эвазига гуллаб-яшнади. Каттақум ўртасида Ширинқудуқ сувларига илдизи етган боғлар шовуллади, токлар барг ёйиб, узумлар, улардан қуритилган майизлар эл-юрт дастурхонини обод қилди. Шароф ота узоқни кўра билган эди — боғдорчилик-узумчилик жамоа хўжалиги ташкил этишга бош-қош бўлиб адашмади.

Мен яқинда ана шу хўжаликда бўлдим. Бир патнис шарбати силқиллаб турган узум устида унинг ишбилармон директори Турғун Баҳримурод ўғли билан суҳбатлашдим.

Ушбу мақолани ёзишимга туртки бўлган манбани очиқ айтақолай; ном. Ҳа, «Туркистон» деган ном. Маршал Гречко номи хўжаликдан олиб ташланиб, унга «Туркистон» номи берилибди!

Атрофдаги хўжаликларнинг номлари ҳамон эскича ёки номсиз... Арнасой райони ҳокимининг ўринбосарларидан бири эса «...фалончи шоир кўп номларни менга айтган эди, хўжакўрсинга ёзиб олиб қўйдим... шоирлар гапираверадида...» дея тилло топиб олган қулдай оғзи қулоғида юрибди. Маънавий мажруҳ қимсалар, афсуски, республикамизда ҳали оз эмас. Ҳолбуки, ўша «ҳокимча» дафтарига шоир томонидан «Туркистон» деган ном ҳам ёздирилган эди!

Ҳўб, бу гапларни қўятурайлик, Турғун Баҳримурод ўғли билан бўлган суҳбатга бунинг заррача алоқаси йўқ, бир эсга тушиб, айтдик-қўйдик-да...

Хуллас... — Яшанг Турғунбой ака, — дедим, — яхши ном топиб қўйиш ҳам шараф. Шароф Рашидовнинг асл руҳини шод қилибсиз, кам бўлмайсиз!

— Биласиз, муҳтарам Президентимиз Ислом Каримов ва Қозоғистон Президенти Нурсултон Назарбоевларнинг Туркистонда учрашуви бўлди. Ана шу учрашув кунларида «Туркистон» номини эсладик... — деди Турғун ака. — Энди бу ёғини эшитинг, Азимжон, — дейди у гапини давом эттиб, — яқинда хўжалигимиз оқсоқоллари йиғилишиб келишиб бир масалани менинг олдимга кўндаланг қўйишди. Улар айтишдики «биз Маккаю Мадинага боролмаймиз, узоқ, қолаверса қурбимиз ҳам етмайди, бизга Туркистон шаҳри ҳокими билан гаплашиб, аҳдлашиб улуғ пиримиз Аҳмад Яссавий ҳоки туроби ёнидан бир гектар майдон ажратиб беришга бошчилик қилинг, биз у жойни боғ-роғга айлантирайлик, динимиз ҳомийси руҳини шод этиб, бориб-келиб турайлик...» Бу гаплар денг, менга ҳам маъқул бўлди. Айни кунларда Туркистон шаҳри ҳокими билан «Туркистон» жамоа хўжалиги ўртасида аҳдлашувга ҳозирлик кўрилмоқда. Зора, ниятларимиз амалга ошиб қолса, қозоқ — ўзбек орасидаги азалий дўстлик, борди-келди яна ҳам мустаҳкамланаверса.

Турғун ака гапларини эшитар эканман, хаёлимдан Туркистон, Аҳмад Яссавий мақбараси, унинг теварак-атрофлари кўз олдимдан ўтди. Шу йил баҳорида ҳам зиёратда бўлган эдим. Ҳақиқатдан ҳам улуғ пиримиз мақбараси тевараклари бўш, яйдоқ ётибди. У ерларни қозоқ-ўзбек дўстлар ҳамкорлик қилишиб жаннатмакон гўшага айлантиришса кўп савоб иш бўларди.

Умуман, Турғун Баҳримурод ўғлининг иш юритишидан, элига жонкуярлигидан хурсанд бўлдим. Бу киши кўп йиллардан буён ушбу собиқ Гречко, ҳозирги «Туркистон» жамоа хўжалигига раҳбарлик қилади. 350 гектар майдонда узум, 210 гектар майдонда олма, ўрик, шафтоли ва бошқа мева-чевалар етиштиради. Картошка, сабзи, пиёзлардан мўл-кўл ҳосил олади. Бу йил 50 гектар ерда буғдойдан ҳам яхшигина хирмон кўтарди. Айни кунларда 100 гектар далага кузги буғдой септирмоқда. Узумни қайта ишлаш заводида ҳам ютуқлар чакки эмас.

— Хўжаликда пахта ҳам етиштириладими? — деб сўрайман Турғун акадан «йўқ» жавобини олиш мақсадида синчковлик ила унинг кўзларига боқиб. Аммо у «бор» дейди. Ва хўжалик учун пахта ҳам зарурлигини исботлашга киришади.

Турғун ака бу йил ёзда икки-уч даъфа ота-боболари ўтган Нурота тизматоғларининг энг баланд чўққиси ҳисобланмиш Заргар (Ҳаёт)нинг шундоқ пастида жойлашган гўзалликда тенгсиз Ҳаёт қишлоғига борди. Бу қишлоқда бор-йўғи саккиз хонадон ҳаёт кечиради. Саксон, юз ёшли ёнғоқлар қоялардек салобат тўкади. Дов-дарахтлар турининг сон-саноғи йўқ. Қишлоқ тепасидаги даралaрда олқорлар ўйнайди, какликлар, булбуллар овози кўнгилларни сархуш қилади. Булоқлардан пайдо бўлган серсув сой этакларга шовуллаб интилади.

Директор фикри ёришди: қишлоқда дам олиш жойи қурса бўлмайдими? Бўлганда қандоқ! Ҳаётлик Мусо, Анжир боболару Саттор махсумлар билан маслаҳат қилди. Улар жон-жон деб рози бўлишди. Бир пайтлар 2000 куб. метр сув сиғадиган, бир кеча-кундузда тўлдирилиб қўйилганда олти гектар ерни маромда суғорадиган ташландиқ ҳовуз тозаланиб, тузатилиб гулмойи балиғи қўйиб юбориладиган бўлди. Бир қанча меҳнаткашлар ором оладиган уй-жойлар режалаштирилди. Ҳозирги пайтда, тайёралар маблағи осмон баравар ошиб кетганда, узоқдаги катта-кичик оромгоҳлар нархи ақл бовар қилмас даражада кўпайганда — бу дам олиш маскани аҳамиятини ҳар қандай ақли қосир ҳам англаб етади. Айни пайтда Ҳаёт қишлоғида ишлар бошланиб юборилди.

«Туркистон» жамоа хўжалигидан қайтар эканман, кўп йиллар кўриб юрган юқоридаги манзаралар ҳам кўз олдимдан ўтди. Мана, Ўзбекистоннинг мустақиллик йилларида бошланди Энди аҳвол яхшиланармикин... Ана шундай хаёллар мени эди. Лекин... лекин ишонгим келаяпти; вилоятни, районни, хўжаликларни, уларнинг асл меҳнаткашлари шарт-шароитини тубдан ўйлайдиган оқил раҳбарлар, албатта, халқ ичидан чиқади. Эл-улусга қайишади! Ахир, мана бир империячи генерал номи олиб ташланиб, унинг ўрнини илк «Туркистон» эгаллабди-ку?!

Азим СУЮН.

Шароф Рашидов таваллудининг 75 йиллиги олдидан

«РАШИДОВ ДАЧАСИ» ҲАҚИДА ЭРТАКЛАР

Бобомурод ДАМИНОВ

Нега энди эртаклар! Сал ғалатироқ эшитилмайдими? Бироқ дарҳол ажабланмай сабр қилинг, тингланг. «Рашидов дачаси» деган гапларни кўп эшитганмиз. У бизнинг тасаввуримизда оддий моддий борлиқдан қарийб хаёлий тушунчага айланиб кетган.

Янглишмасам, 1964 йил эди. Очерклар ёзиш ниятида Бахмал совхозига борган эдим. Ўшанда ҳозирги Бахмал тумани Қорақишлоқ деб аталиб, Самарқанд вилоятига қарарди. Бахмалликлар мени катта қизиқиш билан кутиб олишди ва тоғ, даралар бўйлаб сайр қилишни, Шароф Рашидовичнинг дачасини кўришни таклиф этишди. Дарҳол рози бўлдим.

Аввало Тераклидаги Навоий тоғ-металлургия комбинати пансионатида тўхтадик. Пансионатнинг ҳар хил чиқиндилари Санзар дарёсига оқизиб юборилиши табиатимни айнатди-ю, ҳамроҳларимни ранжитиб ўтирмадим. Чунки бу ишлар сал «юқорироқ»ларга боғлиқ эди (Очеркимда бу ҳақда ўз мулоҳазаларимни билдирдим).

Йўлда давом этдик. Баландликка ўрлаган сайин «юраги» ҳарсиллаётган «Виллис» бизни қир, адирлар, даралар сари бошлаб кетди... Алқисса, ҳар хил дарахтлар қуршовидаги ясси кенгликка келиб тўхтадик. Назарга пахса девордан тикланган, товуқ катагига ўхшаш хона билан шалоғи чиққан тахта кароватдан бошқа ҳеч нарса чалинмасди.

— Шароф Рашидовнинг дачаси қаерда? — ҳамроҳларимга мурожаат этдим.

Ҳамроҳларим бир-бирига боқишиб жим эди. Ахир, рўпарамизда «Шароф Рашидович дачаси» дейишга тил борадиган бирон нарса йўқ эди-да. Маҳобатли гаплар эса кўп. Шундай эртаксимон латифалар яратишда ёнимдаги жим турган ҳамроҳларимнинг ҳам ҳиссалари йўқмикан? Йўқ нарса ҳақида афсоналар яратилганидан огоҳмикан улар... Маълум бўлишича, ҳалиги тахта кароватда Бахмалнинг тоғбеги шу даралarga келганида тўхтаб дам оларкан.

Ўзбекистон Компартияси МК Биринчи котибининг дув-дув гап-сўзларга сабаб бўлган Бахмалдаги дачаси менинг кўз олдимда эртак бўлиб чиқди.

Бироқ бу эртак шу билан тугамайди. Умри анча узоқ. «Рашидов дачаси» довруғини достон қилган бошқа сабаблар ҳам бор эди. Бу муаллифнинг «Ғолиблар» романини янги таҳрирдан чиқариш учун бош қотираётган йили эди. Дам олиш баҳона-ю Кисловодскда эркин ижод қилиш ниятида ўзи билан вазмин папкани ҳам олиб кетди. Папка чала қўлёзмалар, янги чизгилар, аллақандай монологлар билан тўла эди.

Афсуски, Кисловодскда ҳам самарали ижод қилишнинг иложи бўлмади. Фақат ўз регионимиз кишилари эмас, узоқ ўлкалардан келган таниқли раҳбарлар, санаторияга қўшни ўлкаларнинг намояндалари бири қўйиб бири Рашидовни кўриш учун ташриф буюришарди.

Рашидов табиатига кўра, «Мен жуда бандман, тинч қўйинглар»,— дея олмасди. Кишилар дилини ранжитиш унинг фалсафасига сиғмасди. Бунинг устига Тошкентдан, Москвадан қўнғироқлар бўлиб турарди Гоҳ қувончли, гоҳ... Кунига бир неча марта иш столини тарк этишга тўғри келарди. Ижод табиати кошки бундақанги безовталикларни сиғдира олса... Бу Рашидовга ёқмасди.

Кунларнинг бирида у хотинига «Кетдик» деб қолди. Хурсандой ҳам қувонч билан розилик билдирди. Охирги кунлари невараларининг тўрғайдек чулдирашлари қулоғидан кетмай юрганди.

Шароф Рашидович Тошкентда бор-йўғи бир кун бўлди. Эртаниси хотинини олиб Жиззахга келди. «Охирги йиллари Хурсандой доим сафарда йўлдоши эди» Жиззахдан тоғаси Ҳамроқул Носиров ва янгасини олиб ўша кунийёқ Бахмалга йўл олди. Бахмалдаги Навоий тоғ-металлургия комбинати пансионатининг коттежларидан бири уни кутарди. Рашидовнинг пансионатда иккинчи марта бўлиши эди... Биринчисида оромгоҳнинг илк коттежлари эндигина тикланаётган эди. Рашидов коттежларнинг бирида тунабди. Эртаси унинг топшириғи билан тоғ-металлургия комбинати раҳбарлари пансионатга етиб келишди. Комбинат имкониятлари катта. Бахмал аҳолисининг йўлсизликдан кўраётган азобларидан ҳам огоҳ эди.

Комбинат раҳбарлари Бахмалга шошилинч етиб келишгач кўришиб, «қалай, пансионатга етиб келишингиз енгил бўлдими?» деб сўради-да, жавоб ҳам кутмай Ғаллаоролдан пансионатгача асфальт йўл қуришни топширди. Москвани ҳам ишга соладиган бўлишди. Ишнинг бу томонини у ўз зиммасига олди.

Кўп ўтмай Ғаллаорол — Бахмал тоғ йўли қурилишининг тўзонлари осмонга кўтарилди гумбур-гумбурлари узоқ-узоқлардан акс садо бериб турди...

Мана энди Рашидовнинг пансионатга иккинчи марта равон, ярақлаган асфальт йўлдан келди. Ҳамроҳлари дам олиш, чўмилиш, даралар бўйлаб сайр этиш билан банд бўлишди. Рашидов эса бир ҳафта давомида ўзи кутганидан ҳам самаралироқ ижод этди. Тераклида эркин ижод этишга унга ҳеч ким халақит бермади. Бахмалда ўтказган бир ҳафта вақтидан мамнун, қувониб, аллақандай яшариб Тошкентга қайтди. Бу унинг бахтиёр кунлари эди.

Рашидов кетиши билан ҳалиги коттежда ҳамишагидай металлургия комбинати кишилари дам олишди. Рашидов қайтиб пансионатда бўлмади. У бир ҳафта ижод этган коттеж эса бора-бора «Рашидов дачаси» бўлиб кетди.

Бу гап фақат бахмалликлар орасида машҳур бўлганида ҳам унчалик таажжубланмаса бўларди. Бироқ Бахмалдаги «Рашидов дачаси»нинг довруғи узоқ-узоққа таралиб, эртакка айланиб кетди. Унга кўплар ишонарди. Шароф Рашидович кўз юмди-ю, бу эртак билан катта лавозимдаги кишилар ҳам қизиқиб қолишди.

Рашидовнинг бу бевафо дунё ғашвишлари билан абадий хайрлашганига анча бўлган эди. Бахмал даралари тиниқ офтоб нуридан ярақлаб турган кунларнинг бирида Бахмал совхозида ногоҳ мартабали меҳмон ҳозир бўлди. Бу Навоий вилоят партия комитетининг биринчи котиби Ефимов эди. Унинг фавқулодда, сирли ташрифидан на Жиззах, на Самарқанд раҳбарлари огоҳ эмасди. Ефимов совхоз маъмурларидан бор-йўғи бир нарсани — «Рашидов дачаси»ни кўрсатишларини талаб этди. Ефимов бу ерга Рашидов кўз юмгач унинг ўрнини эгаллаган мартабали шахс топшириғи билан келганди. Ефимов гоҳ пўписага, гоҳ силлиқ муомалага ўтди. Йўқ, бўлмади. Совхоз маъмурлари Бахмалдаги Рашидов дачасидан огоҳ эмасликларини такрорлашди.

Чеҳрасидан заҳар томиб турган шахс «Рашидов дачаси»ни ўзлари топиб олишса, оқибати кўнгилсиз бўлишини эслатиб Тераклидаги Навоий тоғ-металлургия комбинати пансионатига шошилди. Бироқ у ерда ҳам кутган натижага эришолмади. Маҳаллий кишилари «Рашидов дачаси» деб бизлар ҳам кўп эшитганмиз. Лекин қаердалигин билмаймиз» деб жавоб беришди.

«Рашидов думлари»нинг ҳамма жойда томир отганидан ёниб кетган мансабдор ғазаб билан изига қайтди...

Республика жиловини тутиб турган шахс Ефимов ташрифининг натижасиз чиқишидан ажабланмади. Рашидовнинг содиқ кишилари унинг сирини сақлашларига яна бир марта қатъий ишонч ҳосил қилди. «Ҳали шошманглар. Пирларингнинг ҳамма қилмишларини фош қилмай бўбман!» Орадан уч-тўрт ойлар ўтгач ўзи Бахмалга йўл олди. У ҳозир ўзини Американи кашф этган Христофор Колумбдан кам кўрмоқчи эмас, Рашидовнинг Бахмалдаги дачасини кашф этиб унинг шоҳона айш-ишрат қуриб яшаганлиги ҳақида бутун оламга жар солишга шошиларди.

— Қаерда Рашидовнинг дачаси, ҳозир бизга кўрсат!

Совхоз директори гўё тиришма теккандай тик турарди, гапиришга тили ҳам айланмай қолганди. У нима дейишини билмай гаранг — бошлаб борай деса, бундақанги дачанинг ўзи йўқ. Ҳақиқатни айтай деса... рўпарасида азройилдай бўлиб республика эгаси турибди.

— Тез бўл, бизни Рашидов дачасига бошла,— шахс рўпарасида «шок» ҳолатда турган маъмурнинг аҳволини сезиб сал юмшади.

— Бизда Рашидовнинг ҳеч қандай дачаси йўқ! — ногаҳонда директор кутилмаган жасоратга борди. Шахс бир лаҳза анграйиб турди. Кейин:

— Сен яширганинг билан ўзимиз топиб олсак-чи. Тушунасанми ҳолинг нима бўлишини?! — кўзлар зимдан тикилди.

— Гапимга ишонинг. Мен сизга ёлғон айтармидим. Бахмалда Рашидовнинг ҳеч қандай дачаси йўқ,— қарийб ялвориб деди директор.

— Кўраман ҳали сенларни...,— шахснинг кўзлари яшин бўлиб ярақлади. Босган изидан ўт чақнаб кабинетдан чиқди, бу ҳам Ефимов сингари Навоий тоғ-металлургия комбинати пансионатига йўл олди. Бахмалнинг маҳаллий кишиларини топтирди. Бироқ уни йўқ дачага бошлаб борадиган бирон «қаҳрамон» чиқмади. Шахснинг юксак мартабасию ваҳимали важоҳати ҳам натижа бермади...

1992 йил ёзда насиба тортиб Жиззах вилоятининг «Зомин» санаторийсида дам олдим. Биринчи кунларданоқ дам олувчилардан «Рашидов дачаси»ни кўрдингми», «Эртага» «Рашидов дачаси»га бормоқчимиз» деган гапларни эшитиб мен ҳам кўришга шошилдим.

...Тоғ чўққисидан шитоб билан оқиб турган шаршарага рўбарў исми жисмига мос тушмаган бир қаватли оддийгина уй ўз майлига ўсган дарахтлар билан қуршалган. Атрофига паст-баланд қилиб бетон ётқизилган. Қинғир-қийшиқ йўлаклари тоғ тошларидан тикланиб, улар ҳам бетонлаб ташланган. Шаршарадан ҳосил бўлган ўйноқ ариқ зилол суви устидан қурилган тахта кўприк ҳам чала-ма-чатти қурилганидан тебраниб ғижирлайди, ғашингни қўзғийди. Бу ерда нимаики бўлса, ҳаммаси Шароф Рашидовичнинг нозик эстетик дидига зид эди.

«Наҳотки шу Шароф Рашидовичнинг дачаси бўлса... ростдан ҳам буни ўзи қурдирдимикан?»,— кўнглимдан шу фикр ўтди.

Ҳозир бу дача «Чўл қурилиши» ташкилотларининг бирига қарашли экан.

Мен «Рашидов дачаси»га борган куним у ерда жиззахлик ўқитувчи (у ўзини шундай таништирди) оиласи билан дам олаётган экан. У дарахтлар соясидаги стол ёнида керилиб чой ичиб ўтирарди. Салом бериб ёнига бордим, мезбон гарчи ўтиришга таклиф этмаса ҳам, бўш курсиларнинг бирига ўтирдим. Бошқа бирон зот кўринмаганидан у билан суҳбатлашишим керак эди.

Столда дастурхон, чинни товоқда сарқит палов, чойнак, пиёлалар турарди... Чамамда, улар ҳозиргина овқатланишган.

Тушликдан кейин яёв юриб роса чанқаган эдим, ариққа тушиб шаршаранинг муздай сувидан симириб чиқдим. Шеригим димоқ билан керилиб гапирарди. Назаримда, у «Рашидов дачаси»да дам олаётганлигидан ҳаволаниб, ўзини Рашидов ўрнида кўраётгандай эди. Мен унинг ўқитувчилигига ишонгим келмасди. Рўпарамда улай-булай одамни назар-писанд қилмайдиган тўравачча ўтирарди. «Ўқитувчиман» деб таништириши ҳам, назаримда, шунчайки қалбаки камтарлик эди. Бу одам гарчи менда ётсираш ҳиссини қўзғаётган бўлса ҳам, у билан гаплашмай иложим йўқ эди. Ташқи кўринишиданоқ табиатингни айнитадиган бу уй «Рашидов дачаси»ми, йўқми, аниқлашим керак-да.

— Шу бино ростдан ҳам Шароф Рашидовичнинг дачасими? — мақсадга ўтдим,

— Рашидов дачаси шу! Лекин у бу ерда бирон марта ҳам дам олмаган.

— Ўзи қурдирганми?

— Ўзи!

— Ишонгим келмайди. Шароф Рашидович дачасини бундақа қилиб қурдирмаган бўлур эди.

Ҳамсуҳбатим дидимга ўтирмаганидан бўлса керак, унинг сўзларига ҳам ишонгим йўқ эди. Хайрлашдим.

Изимга қайтдим-у, тинчиёлмадим. Шу ерлик маҳаллий кишиларни, «Зомин» санаториясининг илк ғиштларини қўйганларни излай бошладим. Санатория ва «дача» тарихини биладиганлар бу ернинг ўзида ҳам, «Рашидов дачаси» билан улашиб кетган «Сипо» номли тоғ чўққиси атрофида ҳам топилмади.

Сипо — антиқа чўққи. Текис, кенг, несби равон. Унга чиққанингда гўё қўлинг осмонга етгандай ҳис этасан ўзингни. Денгиз сатҳидан тўрт минг метр баланд дейишади. Тахмин ҳақиқатга яқин бўлса, ажаб эмас. Сипога яёв чиқиш ҳар кимга ҳам насиб қилавермайди.

Ўшанда Рашидов Сипо атрофидаги манзарани кузатиб: «Бу Швецария» деганди. «Нега шу ерда санатория қурмайсизлар, пулини биз берамиз». Шу-шу «Зомин» санаториясининг ташвишлари бошланиб кетди. Қурилиш давомида оёғи етса-етмаса бу иш унинг диққат марказида турди.

«Рашидов дачаси»чи? Уни ким қурган? Унда Рашидовнинг иштироки бўлганми? Йўқ, уни Жиззах вилояти маъмурлари қуришган экан.

Мен эзмалик, синчковлик билан гарчи бу дача Рашидовнинг иштирокисиз битган бўлса ҳам шу ерда дам олганми, йўқми — аниқлашга уриндим. Уринишларим натижа бермади. Рашидовнинг бу дачада бирон марта дам олганини биладиган кишини тополмадим. Хуллас, «Зомин» санаторийси ёнидаги «Рашидов дачаси» ҳам Бахмалдаги «Рашидов дачаси» сингари шунчаки эртак бўлиб чиқди. Бундақа эртакларнинг бошқа жойларда давоми йўқмикан...

Хўш, бу эртаклар қандай, кимлар томонидан яратилди?

Уни бирон ёзувчи, журналист, фолбин, бахши тўқиган эмас, оддий кишиларнинг ўзлари тўқиган. Бу эртаклар Рашидовнинг шоҳона дам олишга ҳақ-ҳуқуқи бор, деб ишонган кишиларнинг хаёли, тасаввури меваси. Рашидовнинг табаррук изи теккан жойларда эртаксимон «дача»лар яратилишининг ўзи ҳам унинг оддий кишилардан эмаслигига шаъма эмасмикан... Нега шунақанги эртаклар ҳаммага ҳам насиб этавермайди.

Дарвоқе, ким ким-у, Рашидов ўзига дача қурдириш, керак бўлганида дам олишга ҳақли эди. Шундай имкониятларга эга бўла туриб ўз шахсий ҳаёти, ҳузур-ҳаловати ҳақида бош қотиришни лозим топмаган экан, нима ҳам дея олардик. Рашидов «давринг келди — сур бегим!» хилидаги арбоблардан эмасди. Унинг шахсий хаёти йўқ эди, хуш-хаёли халқ дарди билан эди. Тарихида кўпдан кўп улуғ фарзандлари бўлган халқ ўз келажагига, истиқболига улуғ ишонч ва ғурур билан боқишга ҳақли!

ҚУРЪОНИ КАРИМНИНГ «ШАРҚ ЮЛДУЗИ» НАШРИ

«ШАРҚ ЮЛДУЗИ» ойномасининг 8 ва 9-қўшма сони босмадан чиқди. Аввал ваъда қилганимиздек, унда Қуръони карим маъно таржимасининг тўлиқ матни чоп этилган. Таржима ва изоҳлар муаллифи Алоуддин Мансур. Китобга қадимий услубдаги нафис безаклар ишланган. Муқованинг охирги бетида шундай изоҳ бор: «Бисмиллаҳир Роҳманир Роҳийм. Азиз биродарлар! Маълумингизким, «Шарқ юлдузи» ойномасида икки йил давомида (1990 йилнинг март ойидан 1992 йилнинг февраль ойигача) Қуръони каримнинг маъно таржимаси чоп этилди. Таҳририятга келган кўплаб хатларда ойнома мухлислари муқаддас Китобни жамлаб, яхлит ҳолда нашр этишимизни сўраганлар. Кўпминг сонли ўқувчиларнинг талаб ва истакларини инобатга олиб, «Шарқ юлдузи»нинг 8 ва 9-сонларини жамлаб, Қуръони каримнинг аввалги нашрларида йўл қўйилган айрим камчиликлари тузатилган тўлиқ маъно таржимасини чоп этдик. Ушбу эзгу ният рўёбга чиққани учун Оллоҳга шукроналар қиламиз.

Хабарингиз бор, қоғоз, босмахона ва бошқа ҳаражатлар ўнлаб, йигирмалаб марта ошди. Очиғини айтсак, ҳаражатларни қопламаслик оқибатида «Шарқ юлдузи» ёпилиш даражасига тушиб қолди. Шундай оғир шароитни ҳисобга олиб, мазкур нашр нархини обуначига 60 сўм, чакана савдода шартнома баҳосида, деб белгилашга мажбур бўлдик. Муқаддас Китобни чоп этишдан мурод — бир томондан кўплаб ўқувчилар талабини қондириш, иккинчи томондан севимли ойномангизни мушкул аҳволдан чиқариш учун оз бўлса ҳам кўмаклашиш. Бундан дилингиз ранжимайди, деб умид қиламиз. «Шарқ юлдузи»нинг Қуръони карим маъно таржимаси чоп этилган ушбу сонини олиш учун ўзингизга хизмат қиладиган алоқа бўлимига учраб, қуйидаги манзилга 60 сўмдан маблағ ўтказишингизни сўраймиз:

ТОШКЕНТ ШАҲРИ. ПРОМСТРОЙБАНК ОКТЯБРЬ БЎЛИМИНИНГ Ғ. ҒУЛОМ НОМИДАГИ НАШРИЁТИ ҲИСОБ РАҚАМИ 000363413. МФО 172682301. «Шарқ юлдузи» ойномаси учун деб ёзилсин. Сизларнинг иймон ва инсофингизга ишонамиз. Омин!

Гарчи бу сўзларга қўшимча қилиш ўринсиз кўринсада, баъзи андишаларни айтишга мажбурмиз. Жумҳуриятдаги ҳамма алоқа бўлимлари «Шарқ юлдузи»нинг ушбу қўшма сонини топширишдан олдин обуначидан 60 сўм олиб, юқоридаги манзилга ўтказиш лозимлиги огоҳлантирилган ва бу ҳақда жумҳурият Матбуот тарқатиш маркази билан шартнома ҳам имзоланган эди.

Шунга қарамай, бир қанча алоқа бўлимларининг ходимлари 8 ва 9-қўшма сонни обуначиларга эски нархда етказиб бердилар. Албатта, биз муҳтарам муштарийларимизнинг виждонига ишонамиз. Шунга қарамай, ойномани қўлга олганидан кейин алоқа бўлимига учрашиб, пул ўтказишни унутадиган ёки ҳафсала қилмайдиганлар ҳам бўлиши мумкин. Биз шундай дўстларимизга қарата мурожаат қиламиз. Агар шундай қилсангиз, биз одамларга яхшилик қилиб, эвазига ёмонлик кўрган бўламиз. Қўлингиздаги муқаддас Китоб таннархининг ўзи 60 сўмдан тушган. Биз уни 2 сўмдан беролмаймиз. Шунча маблағни жўнатмасангиз, амалда «Шарқ юлдузи»нинг танг моддий аҳволини янада оғирлаштирасиз ва журналнинг ёпилиб қолишига сабабчи бўласиз. Бу аччиқ ҳақиқатни очиқ-ойдин айтишга мажбурмиз.

МУҚАДДАС КИТОБНИ ҚЎЛГА ОЛГАН ЗАҲОТИ ЮҚОРИДА ЗИКР ЭТИЛГАН ҲИСОБ РАҚАМИГА 60 СЎМДАН ЮБОРИШЛАРИНГИЗНИ ҚАТТИҚ ИЛТИМОС ҚИЛАМИЗ. ТАКРОР АЙТАМИЗ, БИЗ СИЗЛАРНИНГ ИЙМОН ВА ИНСОФИНГИЗГА ИШОНАМИЗ.

Ойнома таҳририяти номидан бош муҳаррир Ўткир ҲОШИМОВ.

БЎЛАЖАК АСКАРЛАРГА ОҚ ФОТИҲА БЕРИЛДИ

Тошкентнинг С. Раҳимов номли паркидаги оталар чойхонасида ҳарбий хизматга чақирилувчи йигитлар, уларнинг ота-оналари ва маҳалла оқсоқолларининг давра суҳбати бўлиб ўтди.

— Маҳалла аҳлини бу ерга жамлашдан мақсад Республикада умумий ҳарбий мажбурият ва ҳарбий хизмат тўғрисида ҳамда муқобил хизмат хусусида қабул қилинган қонунларни кенг тушунтиришдир, — деди район ҳокими Қ. М. Рафиқов.

Бўлажак аскарларни кўрикдан ўтказиш фақат Мудофаа вазирлигининг вазифаси эмас. Комиссия таркибини вазирлик белгиласа-да, унинг аъзолари район ҳокимлиги томонидан тайинланади. Шу тариқа жойлардаги шароитни яхши биладиган маҳаллий ҳокимлик билан армия ўртасида ўзаро яқинлик вужудга келтирилди.

С. Раҳимов районидан кузги чақириқда юзлаб нафардан ортиқ йигитлар ҳарбий хизматга жалб қилинади. Улар Республикадаги тенгдошлари қатори ҳарбий мажбуриятларини Ўзбекистон ҳудудида ўтайдилар.

— Яқин вақтларгача хонадонларимизга келаётган темир тобутлар туфайли халқимиз олдида бошимиз эгик эди, — деди республика мудофаа вазири Р. Аҳмедов. — Юртимизда тинч меҳнат шароити сақланганлиги учун музокаралар йўли билан бундай фалокатларга барҳам беришга эришилди. Эндиликда ҳарбий кучларимизнинг кўнгилли қисмини ўзбек йигитлари ташкил этади. Улар ҳарбий хизматнинг турли мутахассисликлари бўйича назарий ва амалий билимлар олишлари учун барча шароитлар яратиляпти. Умумий ҳарбий мажбурият, ҳарбий ва муқобил хизмат хусусида янги қонунларга киритилган ўзгартиришларда асосан серфарзанд туб ерлик аҳоли манфаатлари кўзда тутилган.

Йиғилиш охирида сўз олган халқ шоири Абдулла Орипов, бўлажак аскарлар, уларнинг оталари бутун жаҳон тан олаётган Республикамизнинг мустақиллиги ва суверенитетини сақлаб қолиш учун Ватанимиздаги тинчлик ва осойишталикни кўз қорачиғидек асраш зарурлигини таъкидладилар.

М. ҚОСИМОВА.

Маданият уйи қошидаги Хуррам Жабборова мудир бўлган кутубхона хўжалик меҳнаткашларининг севимли маскани. Зиё масканида ўн мингдан зиёд китоб мавжуд. Китобхон ўзига ёққан мавзудаги китобни ҳеч қийналмасдан топиб олади, чунки кутубхонадаги ҳамма китоблар тартибли, соҳаларга ажратиб қўйилган. Айни кунларда Хуррам Жабборова кўчма кутубхона ташкил этиб пахтакорлар ҳузурида бўлаётир.

СУРАТДА: зиё маскани мудираси Хуррам Жабборова пахтакорлар учун китоб танлаяпти.

Ш. ШАРОПОВ олган сурат.

ҚИСҚА САТРЛАРДА

МУХТОЖЛАРГА ТЕКИН ДОРИ-ДАРМОН ВА.. «ХАЛҚ СЎЗИ»

ОРОЛНИ асраш қўмитасининг Аму ишлаб чиқариш ва савдо-тижорат фирмаси икки йилга қудратли ишлаб чиқариш ва молиявий базага эга бўлди. Ўзбекистон, Туркманистон, Қорақалпоғистонда фирманинг замонавий ғишт заводи, консерва, ўсимлик ёғи ишлаб чиқариш ва тикувчилик цехлари, арзон нефть таъминоти корхонаси, дўконлари, чорвачилик фермаси ва боғдорчилик майдонлари бор. Тадбиркорлар ишлаб чиқаришни кенгайтиришдан ортган моддий-молиявий ресурсларни таъсис этувчилар ўртасида тақсимламай, ҳаммасини хайрия-саломатлик мақсадларига сарфлайдилар. Ўтган икки йилга яқин вақт ичида Орол фожиасидан азият чеккан-ларга олти миллион сўмлик моддий ёрдам кўрсатилди. Моддий муҳтожларга, шифохоналарга дори-дармонлар, санатория-курорт йўлланмалари текин берилмоқда.

Фирма раҳбарияти Ўзбекистон Президенти ва Вазирлар маҳкамасининг маҳалла хайрия ҳамда Шароф Рашидов жамғармаларини вужудга келтириш бўйича даъватини биринчилар қаторида қўллаб-қувватлади. Ҳар иккала жамғарма ҳисобига юз минг сўмдан пул ўтказилди.

— «Халқ сўзи» газетасини жамоамиз севиб ўқийди, — дейди фирма бош директори М. Матёқубов, — Орол ҳалокатидан азоб чекаётган хасталар, ногиронлар, муҳтожлар, кўп болали оилаларга обуна масаласида ёрдам бўлсин учун 50 минг сўм пул ажратилди. Куни кеча 125 кишига «Халқ сўзи» ва «Народное слово» газеталарининг 1993 йилги обуна варақаси тақдим этилди.

А. СОБИРОВ, «Халқ сўзи» мухбири.

УЧ ЎҒИЛГА — УЧ КЕЛИН

БОЁВУТ районидаги «Боёвут» давлат хўжалиги ҳудудидаги 39-ўрта мактаб директори Иброҳимжон ака ва хонадон соҳибаси Буойша опа Алимовалар ўғиллари Ҳусниддин, Алишер, Ойбекларни бир кунда уйлантириб қўйишди.

Насибахон, Саодатхон, Дилбархон пиру бадавлат хонадонга келин бўлиб тушдилар.

Албатта, ҳар қандай оилага бирваракайига уч келиннинг ташриф буюриши қувончли воқеа. Шу боис кўпчилик тўйхона соҳибларини самимий қутладилар. Баъзи оғизга кучи етмайдиганлар эса: «Домла бозор иқтисодиётини баҳона қилиб, уч тўйни битта ўтказиб қўя қолди», — деб юришибди.

Иброҳимжон ака бу гапларга асло парво қилмади. Чунки оғзи бўшлар масаланинг бир томонини ҳисобга олишмаган кўринади. Насиб этса, яна бир йилдан кейин катта хонадонда бира-тўла уч бешик тўйи, кўп ўтмай яна уч суннат тўйи бўлса, ажаб эмас. Яхшилар «бошингиз тўйдан чиқмасин!» дея ният қилишади-ку, ахир.

Т. АБДУРАҲМОНОВ, «Халқ сўзи» мухбири.

• Иқтисодиёт чорраҳаларида

ТЕГИРМОНЧИНИНГ ҚЎЛИ «ЕЧИЛДИ»

АНДИЖОН ДОН МАҲСУЛОТЛАРИ КОМБИНАТИДА ЎЗБЕК ТЕХНОЛОГИЯСИ ЯРАТИЛДИ

Хўп ғалати замонлар бўлган экан-да. «Юқори»нинг амри вожиб, гапи гап, чизилган чизиқдан чиқиш шаккоклик ҳисобланган-да.

Бўлмаса тегирмончининг қўл-оёғи боғланиб қолармиди? Нега, дейсизми? Янги корхона тикламоқчи бўлсангиз, албатта, бир хил қолипдаги лойиҳадан фойдаланиларди. У қанчалик қиммат ва барпо этиш машаққатли бўлмасин, барибир «юқори»нинг йўлидан бориш зарур эди. Шунинг учун ҳам нон комбинатлари қуйиб қўйгандек бир-бирига ўхшайди. Андижон вилоятининг Қўрғонтепа районидаги дон маҳсулотлари комбинатини олиб кўринг. Озмунча меҳнат сарфландими? Маблағни айтинг, оз эмас, ҳозирги ҳисобда 900 миллион сўм ҳаражат қилинди. Лекин бундай иншоотни тиклайман, деганнинг бели чиқиб кетиши тайин. Тўғри, давлат ва жамоа хўжаликлари ўз ҳудудларида тегирмонлар қуришяпти. Аммо махсус комбинатларга не етсин!

Андижон ун комбинатидагилар тармоқ йўналишидаги қолипдан чиқдилар. Бошқачароқ қилиб айтганда, бу ерда ун ишлаб чиқаришнинг «ўзбек технологияси» яратилди. Қутлуғ ҳаракатнинг бошловчиси эса корхона директори ўринбосари Одилжон Жалолов бўлди.

Янги усулнинг афзаллиги шундаки, заводни тиклаш қулай ва арзон, қисқа муддатда ишга тушириш мумкин. Қолаверса, дон маҳсулотларини қайта ишлашнинг янги йўналиши кўп жиҳатдан аввалгиларидан унумлироқ.

Янги цехни асосан икки киши бошқаради. Лекин улар кунига 10—15 тоннага қадар буғдойни қайта ишлашлари мумкин. Қойил қолса бўлади-а? Бунинг устига корхона бор-йўғи олти ойдаёқ фойдаланишга топширилди.

Ун заводининг бир бурчида неча йиллардан буён фойдаланилмай ётган эски бино бор эди. Одилжон ўзи яратган янгиликни ўша жойда синаб кўрмоқчи бўлди. Аммо айримлар оёқ тираб олишди. Маблағнинг беҳуда кўкка совуриш мумкинлигини таъкидладилар. Одилжон таваккалчи йигит эмасми, танлаган йўлидан қайтмади. Сарф-ҳаражатлар бой берилса, товон тўлашни зиммасига олди. Ихтирочи адашмаган экан. Заводда йўлдош корхона пайдо бўлди. Бунинг учун ишчи кучи ва дастгоҳ-ускуналарни янги усул асосида жиҳозлаш зарур бўлди, холос. Шуни таъкидлаш керакки, янги корхонада ишлаб чиқариш дастгоҳлари энг кам миқдорда қўлланилди. Ҳолбуки, амалдаги заводларда бир неча механизм фаолият кўрсатади. Иқтисодми бу? Албатта-да. Қолаверса, ҳозирги замонавий технологик принципларга ўзгартиш киритилди, такомиллаштирилди. Натижа эса кўнгилдагидек. Юқори сифатли олий ва биринчи нав унлар тайёрланаётир.

Янги завод ишга туширилганда, Ўзбекистон дон маҳсулотлари давлат концерни ёрма ва ун маҳсулотлари ишлаб чиқариш бўлимининг бошлиғи Александр Базев Андижонга ташриф буюрди.

— Республикамизда ун тайёрлашнинг ўзбек технологияси яратилганидан ҳурсандмиз, — таъкидлади у. — Бозор иқтисодиёти шароитидаги бундай ҳаракатни қутлаш керак.

Ўрни келганда қайд қилиш лозимки, ун маҳсулотлари танқис бўлган бир пайтда Ш. Аббосов, Х. Бозорбоев ва Б. Юнусов етакчилигидаги таъмирлаш-қурилиш бригадалари аъзолари жонбозлик билан ишлаб, янги тегирмонни маромига етказдилар. Ахир эл дастурхони тўкин, нони сероб бўлса, тегирмончиларнинг юзи ёруғ бўлгани-да.

Ф. ШОДМОНАЛИЕВ, «Халқ сўзи» мухбири.

• *Кайфият*

ЎЗИМ УЧУН ЙИҒЛАМАЙМАН

Шахс кайфияти жамият кайфияти эмас. Ва аксинча жамият кайфияти шахс кайфияти деб ҳам бўлмайди. Аммо бирор жамият билан унга мансуб шахс орасидаги зиддиятлар ҳам, уйғунликлари ҳам бир-бири билан чамбарчас боғлиқ.

Бугун кайфиятимиз қандай!

Биз турли касб, турли эътиқод ва турли миллатга мансуб юртдошларимизга шу савол билан юзландик. Сизга бир қадар қизиқарли деб ўйлаган жавобларимизни юқоридаги янги рукнимиз остида ёритмоқчи бўлдик. Илк суҳбатдошимиз жумҳурият Актёрлар уйи директори Насиба УСМОНОВА.

— Насибахон, Сиз бундан ўн беш йилларча олдин мумтоз адибимиз Ойбекнинг «Қутлуғ қон» асари асосида яратилган видеофильмда Гулнор образини ўйнадингиз. Ўша пайтдаги кайфиятингиз қандай эди-ю бугун 12 кишилик юпунгина бир жамоага бошчилик қилаётганингизда кайфиятингиз қандай?

— Менинг кайфиятим ўша пайтда ҳам яхши эди, ҳозир ҳам ёмон эмас. Мен, умуман, некбин одамман.

— Одам доимо некбин бўлиши учун уни суяб турадиган бир куч бўлиши керак, менимча. Ё зўр, ё зар. Жуда бўлмаса, ўзидан баланд эътиқод, мақсад... Илоҳийми ё бошқами бир қудрат, хуллас. Сиз нимага таяниб типпа-тик юрибсиз?

— Фақат ўзимга. Дадам ёв-ёшлигимда оламдан ўтганлар. Оилада саккиз фарзандмиз, ўша пайтда учтамиз талаба эдик, онам 5 та укам билан уйда ўтирардилар. Орзулаб кирган ўқишимни ҳам ташламаганман, ёмон йўлга ҳам кирмаганман, бечора бўлиб ҳам қолмаганман. «Насиба, ўзингни тут!» деганман-да, ўқиш хоналаримизни тозаловчи — фаррош бўлиб ишга кирганман. Эрталаб аълочи толиба эдим, тушдан сўнг фаррош. 100 сўм маош олиб, ярмини опам, ярмини акамга жўнатардим. Ўзим эса 70 сўм стипендиямга (Ленин стипендияси эди бу) бемалол яшардим. Шу-шу «Насиба ўзингни тут!» деган ички бир овозга суянаман.

— Мансабинг йўқлиги учун мансабдорлар олдида, бойлигинг йўқлиги учун бойлар олдида, отанг йўқлиги учун отаси борлар олдида камситилиш — ҳар қандай кучли одамни ҳам уриб ташлайди. Яшаётган кунларидан зада қилиб қўяди. Сизда олдин шундай кайфият бўлганми?

— Ростини айтсам, бунақа нарсаларни хотирамда кўтариб юргим келмайди. Майли бир-иккитасини айтай: институтни тугатганимдан сўнг пойтахт театрларидан бирортаси ҳам мени ишга олмади: гоҳ зарга, гоҳ зўрга, гоҳ менинг аёллигимга ишоралар бўлди, тўшуниб тушунмаганга олиб, эшикларни ёпиб чиқавердим. Имтиёзли диплом билан, қанча бениш юрдим. Сўнг собиқ Ўзбекистон комсомоли Марказий қўмитасида ишлайдиган Умида Каримова деган бир холис, яхши инсоннинг кўмагида комсомолда ишлай бошладим.

...Яна бир бахтли тасодиф, «Қутлуғ қон»га режиссёрлик қилган Мели Маҳкамовнинг рафиқалари Тамара Маҳкамовага шунчаки кўринишим маъқул келиб қолганлиги туфайли, Гулнор учун бўлаётган актёрлар танловида қатнашдим. Бахтим келиб, бадиий кенгаш тасдиғидан ўтдим. Лекин асар суратга олина бошлагач, томоша майдонида яна бир Гулнор пайдо бўлди. Олдин у киши суратга тушардилар, улар ечган кийимни кийиб сўнг мен... У киши юқоридан тавсия қилинган экан. Уч-тўрт кундан сўнг режиссёрга шарт қўйдим: «Ё у, ё мен!» Анча хуш, нохуш воқеалардан сўнг Гулнор менга буюрди.

— Балки, бу образга шундай қийин етишганингиз учун ҳам яхши ўйнагандирсиз... Насибахон, бугун кичкина жамоага бўлса ҳам раҳбарсиз: имкониятингиз аввалгидан анча кенг. Бу кенгликдан ўша қўлингиз қисқа пайтларга ўчма-ўч ўзингиз учун фойдаланасизми?

— Ўчма-ўч десам хато бўлар. Таниш-билишчилик, пора, мансабдорлар этагини меҳроб қилиш — булар бизнинг оғриқларимиз. Оғриқлардан қасос олиб бўлмайди, уни даволаш керак. Имкон.. ҳа, имконим аввалгидан яхши.

— Сиз Гулнордан сўнг... санъатдан бироз узоқроқсиз, чамамда? Ё ҳозир бир иш қилаяпсизми?

— Йўқ, мен ўзимни назарда тутмадим. Ҳозир актёрлар учун бироз яхшилик қилиш имконим бор: уларни тарғиб қилиш, сал кўнглига илиқлик берадиган кечалар уюштириш. Маънавий, баъзан моддий рағбатлантириш дегандай...

Санъат ҳақида гапиришадиган бўлсак, мен Гулнордан сўнг ҳам кинода иккита образ яратдим. Лекин улар мафкура иплари билан чирмаб ташланган учун унча муваффақият қозонмади. Лекин ўша ролларни ҳам ихлос билан ўйнаганман.

Яқинда бир сценарийчи билан ўзлигини ахтараётган ўзбек аёли ҳақида асар ёзиб, телевидениега бердик, агар ниятимиз юзага чиқиб қолса, яна санъатга қайтаман. «Қайтаман» деб шартли равишда айтаяпман, мен умуман, доим театр, кино билан биргаман, хаёлимда неча образлар яратиб юбордимку...

СУРАТДА: Халқ артисти Бернора Қориева (ўнгдан) билан Насиба Усмонова Ўзбекистон халқ артисти Лутфихон ая Саримсоқовани зиёрат қилишга келган лаҳзалар.

К. РОМЕЕВ суратга олган.

— Ҳаётда нима монелик қилди? Фақат шу ишга олинмай, ихлосингиз қайтганими? Ё... турмуш ўртоғингизни «Насибанинг Отеллоси» дейишаркан.. шу сабабми?

— Актёрлик — бу қарамлик. Сен асарни, театрни, режиссёрни эмас, улар сени танлайди. Мен ўз имкониятимни биламан, лекин ҳамма жойга тумшуғимни тиқишни эп кўрмайман.

... Турмуш ўртоғим менинг саҳна билан боғлиқ барча армонларимдан хабардор. У кишининг рашкчиликлари билан фахрланаман. Рашк чинакам эркакликнинг мезони. Мен фақат қилган ва қилмоқчи бўлган ишларим ҳақида эмас, ўйларим, хаёлларим ҳақида ҳам эримга ҳисоб бераман, буни зарурий ҳол деб ҳисоблайман.

— Директор, қолаверса, кучли бир инсон сифатидаги «мен»нигиз билан эрингиз ёнидаги бўйсунгич «мен»нингиз ичингизда тўқнашмайдими? Кимга кўпроқ ён берасиз?

— Йўқ, иккала «мен» ҳам ўзим, икковида ҳам сохталик йўқ, шунинг учунми, зиддиятни сезмайман. Умуман, мен кўчада бошқача эмасман, шекилли. Меҳрим ҳам, қаҳрим ҳам — бари табиий.

— Насибахон, биз — аёллар — ҳозир кўпимиз аросатдамиз. Биттамиз ҳижоб ёпиниб, номоз ўқияпмиз, яна биримиз афсоналардаги ярми балиқ, ярми инсонга ўхшаб, ярмимиз олмоқ, ярмимиз нафс билан... Сиз қайси ҳолатдасиз ва шу ҳолатингиздан розимисиз?

— Мен оллоҳ, умуман динга эътиқод инсоннинг ички либосидай яширин, сирли бир бойлиги бўлиши керак деб ҳисоблайман. Ўзимга келсак... ташқи, ички қиёфам ўзгаргани йўқ. Доим эзгулик учун ҳаракат қилганман, ҳозир ҳам — шу. Чиройли, дидли, ярашиқли кийингим келади, шунга ҳаракат қиламан. Тўғри, бир пайтлар комсомолда ишлаганман, КПСС аъзоси эдим, лекин ўша пайтларда ҳам виждоним қийналадиган, халқ юртга зарари тегадиган йўлга кирмаганман. Лекин инсон ҳамма нарсани билиб туғилмайди, билиш, хулосалар чиқариш, хатони тузатиш — бу тўхтамайдиган жараён.

— Сиз Америка, Туркия, Венгрия каби мамлакатларга саёҳат қилибсиз. У томонларда нималарга кўпроқ ҳавас қилдингиз? Яна санъат кишиси барибир таъсирчан бўлади, қолгингиз келмадими?

— Мен уларнинг озодаликларига, айниқса, ишчанликларига ҳавас қилдим. Ахлатлар уюлиб ётган, пашшалар ғувиллаб юрган кўча, йўлакларимиз эсимга тушиб, уялдим. «Бизда кўнгил деган, таъб деган нарса қолмабди» деб эзилдим. У мамлакатларда ҳар дақиқанинг қадри баланд, бизда кунлар, ойлар қадрсиз... Лекин қолиб кетгим келмади, соғиндим, тезроқ қайтгим келди, кўрганларимни ҳаммага бирбир айтсам, ҳамма дарров мендай ўйлайди, дедим. Йўқ, ўзим ҳам ўша ахлат, ўша пашшаларга кўникдим, Э, худо-ей.. бир ўзим қанча жойниям тозалардим... агар эски касбимга қайтганимда ҳам...

—«Бойликка интилиш — руҳни қашшоқлаштиради» деган гапга муносабатингиз?

Бойликни яшаш шарти деб ўйлайман, лекин бойлик — ўзингга ишончни мустаҳкамлайди, кўнгилни ўстиради. Ҳалол йўл билан бойликка интилиш зарур деб ҳисоблайман.

— Биров раҳбар бўлса, атрофига қўрқоқларни йиғади, биров учарларни, биров... Сизнинг принципингиз қандай?

— Мен ўзимдан ақллироқ баландроқ кадрлар ахтараман. Чунки ўзим ўсишдан тўхтаб қолишдан қўрқаман.

— Насибахон, эшитишимча, баъзи актёрлар саҳнадалигида энг яқин жигарларининг ўлимини эшитиб ҳам ўйинни тўхтатмаган экан. Бевақт ўлимдан худо асрасин, сиз шундай қила олармидингиз?

— .. Билмадим. Йўқ, қилолмасам керак. Мен, умуман, рол ўйнади деган гапга қаршиман. Актёр ролни, образни яратиши керак, айтайлик сиз, бир шеър ёзаётганингизда, шундай ёмон воқеа рўй берди, давомини индамай ёзиб кета оласизми?

— Йўқ, бироқ менинг олдимда томошабин бўлмайди-да.

— Санъаткор ҳам олдин ўзи, ёлғиз ўзи учун образ яратиши керак, томошабин — кейинги масала.

— Қандай дам оласиз?

— Болаларим, эримнинг раъйига қарайман. ... Ўзимга қолса, ёлғиз рақс тушишни хоҳлайман. Рақсдан сўнг ўзимни доим кучли сезаман.

— Дўстларингиз кўпми? Умуман, аёллар орасидаги дўстликка қандай қарайсиз?

— Дўстлик — яхши нарса, танишларим, яқинларим кўп, менинг иккита дугонам бор, жуда кўпдан дўстмиз. Энг яқин дўстларим барибир умр йўлдошим ва иккита ўғлим.

— Насибахон, узр, яна бир сал ғалати савол... Эркин муҳаббатли санъаткорлар буюк яратишларга қодир, дейишади. Бу гапга қандай қарайсиз?

— Катта муҳаббат, албатта, барча кашфиётларнинг онаси, бу исбот талаб этилмайдиган ҳақиқат. Мен агар кино яратиш имкониятига эга бўлсам, фақат севги, соғинч ҳақида гўзал кинолар яратардим.

— Эркин муҳаббат...

— Ҳа, сиз эркин муҳаббат ҳақида сўрадингиз. Мен бу борада бирор кескин тўхтам айта олмайман. Лекин шахсан ўзимга бир кишининг — ўз ёстиқдошимнинг муҳаббати етади.

— Насибахон, мен, албатта, сизни ҳар доим ҳозиргидай ёруғ чеҳрали, кучли ҳолда кўргим келади. Бироқ айтингчи, ҳеч эзиласизми? Ўзингизни ожиз ҳис этиб, умидсизликка тушасизми?

— ... Мен.. ўзим учун йиғламайман. Аэропортларда, вокзалларда... ҳашаматли меҳмонхоналарнинг кутиш жойларида, чўлларда... касалхона, етимхоналарда... йиғлаганман. Ўзимни жуда ожиз сезиб, чўкаётган одамга ўхшаб йиғлаганман. ..

... Лекин йиғидан, умидсизликдан не наф?? Биров инсоннинг қадрини кўтармайди. Инсон аввало ўзини ўзи кўтариши керак, табиат уни инсон қилиб яратдими, курашсин, ўзини ўзи бечора қилиб қўймасин!

Умидсизликдан «Насиба, ўзингни тут!» деб чиқиб кета оласизми?

— Баъзан шундай... Баъзан «кўрар балосиға кўз айбли» дейман, баъзан ўғилларимни бағримга боси-иб, узоқ ўтираман. Ҳар ҳолда, дардларнинг тепасига сузиб чиқаман.

— Раҳмат Насибахон, ичкин бир суҳбат учун. Кайфиятингиз мудом яхши бўлсин.

Суҳбатдош: ҚУТЛИБЕКА

• *Хотира*

ЯХШИЛАР ЧИРОҒИ ЎЧМАЙДИ

Инсон туғилади, улғаяди ва ниҳоят... Ислом таълимоти ўлимдан қўрқмасликка, балки унга тайёрланиб боришга ундаб, эътиқодли, имонли, комил инсон бўлиб, тириклик даврида яхшилик уруғини кўпроқ сепишга чақиради.

Албатта, ҳаётда турли мусибатлар ва фалокатлар содир бўлиши, кишини руҳий тушкунликка тушириши мумкин. Лекин Аллоҳга чин дилдан имон келтирган, унинг раҳматидан умидвор кишилар ҳеч қачон ноумид бўлмайдилар. Имон ва умидворлик мушкулларни осон қилади. Шунинг учун ҳам Қуръон доимо Аллоҳнинг раҳматини талаб қилишга, ҳаётдан мақсад ҳам умидворлик бўлишига чақиради: «Аллоҳнинг фазли ва марҳаматидан кишилар хурсанд бўлсинлар. Бу нарса улар жамлайдиган нарсалардан яхшидир». («Юнус» сураси, 58-оят).

Карим Олим ўғли Собиров шундай инсон эди. Дўстимизнинг бандаликни бажо қилганларига ҳали-ҳали ишонгимиз келмайди. Наҳотки, шундай инсон, ажойиб олимни кўзда ёш, қалбда изтироб билан ер бағрига топширдик...

Каримжонни болалигидан яхши биламиз. Сабаби биз бир синфда ўқигандик. У босиқ табиатли, синчков, ниҳоятда одобли эди. Уруш йилларида отасидан қора хат келиб, онаси қайғу-аламларга чидай олмай 39 ёшида ҳаётдан кўз юмганида, Каримжон 13 яшар бола эди. Юксак инсонпарварлик туфайли бўлса керак, бизда етим-есирлар ҳеч вақт кўчада қолган эмас. Биринчи навбатда ёрдам қўлини қариндош-уруғлар чўзадилар. Каримжонга оталик қилишдек хайрли вазифани тоғаси Аюббек ака ўз зиммасига олиб, ҳозирги кунда унинг фарзандларига бувалигини адо этиб келмоқда.

Каримжон собиқ Ленинграддаги кимё ва фармацевтика институтини битиргандан сўнг Тошкентдаги фармацевтика заводида бош муҳандис, кейинчалик директорлик вазифаларида ишлади. Ҳамкасбларининг эслашига қараганда, Каримжон моддий жиҳатдан қийналган оилаларга қўлдан келганича ёрдам берган. Масалан, бир мўйсафид 6—7 яшар қиз—набираси билан кун бўйи завод эшиги олдида тургани, Каримжон ишдан қайтишида улар билан учрашгани, сўнг ноёб бир дорини отага бепул бергани, ота эса йиғлаб дуо қилгани каби савобли воқеалар унинг ҳаётида жуда кўп бўлган. Заҳматкаш дўстимиз Фармацевтика институтида проректорми ёки Фанлар академиясида лаборатория мудирими, қаерда ишламасин, ёшларнинг илмий савиясини ва маданиятини кўтаришга сидқидилдан ҳаракат қилиб, ўзи эса номзодлик ва докторлик диссертациялари ёқлаган эди. Каримжон Беруний номидаги Ўзбекистон Давлат мукофотининг лауреати, Кубадаги Гавана Университетининг фахрий профессори эди.

Каримжон ҳақиқатни гапиришдан, адолатни ҳимоя қилишдан ҳеч вақт, ҳеч қаерда чўчиган эмасди. 54 ёш — олимнинг куч, ғайратга, катта ҳаёт тажрибасига етишган даври. Дўстимиз эса шу ёшга етганда фарзандлари, ёру биродарлари, бағридан боқий дунёга равона бўлди.

Унинг ортида илмий рисолалари ва кўплаб шогирдлар қолди. Таълим олган талабалари устоз Каримжон Олим ўғлини доимо фахр билан хотирлаб юришади.

Халқимиз Каримжон Олим ўғли Собиров сингари ўзининг заҳматкаш фарзандини унутмайди, унинг чироғини ёқиб ўтирганларга сабр-қаноат, узоқ умр ва бахт тилайди.

Муҳсим ВАЛИХОНОВ,
профессор,
Раҳим ЗИЕЕВ,
доцент.

ЭЪЛОНЛАР

Тошкент агрегат заводи

ишлаб чиқаришдаги оригинал янгилик — патентланган

АВТОШИНА ЧИҚАРГИЧИНИ

нақд пулга ва пул ўтказиш йўли билан сотади.

Чиқаргич барча маркадаги автомобиллардаги бу меҳнатталаб ишни тез ва осон бажариш имконини беради.

Нархининг арзонлиги ва ишлатишда соддалиги учун у узоқ йўлда ёки автосервис бўлмаган жойларда энг яхши ёрдамчи бўлади.

Чиқаргич ҳар қандай автомобиль эгаси учун ажойиб совғадир.

Тошкентдаги телефонлар:
савдо бўлими — 48-69-25, 48-03-61.
заводнинг салон-магазини — 48-69-24;
аҳолига хизмат кўрсатиш бюроси — 48-69-16.

ҚУРИЛИШ ТАШКИЛОТЛАРИ РАҲБАРЛАРИ ВА ЯККА ТАРТИБДАГИ ҚУРУВЧИЛАР ДИҚҚАТИГА!

Сиз уй қурмоқчимисиз? Агар қурилиш ашёлари тополмасангиз 1-Жиззах қурилиш материаллари комбинати Сизга ёрдам беради.

Бу ерда қуйидаги маҳсулотларни хоҳлаганча олишингиз мумкин:

- **ПҚ-59х16 тўсиқ плиталари;**
- **пойдевор ва девор блоклари;**
- **керамзит.**

СИФАТИНИНГ ЮҚОРИ ЭКАНИГА ҚАФОЛАТ БЕРАМИЗ.

Буларнинг ҳаммаси МДҲдаги энг арзон баҳолардадир. Нархлар ошиб кетмасидан олдин сотиб олишга шошилинг. Таклифларингизни кутамиз.

МАНЗИЛИМИЗ: Ўзбекистон Республикаси, Жиззах шаҳри, Тошкент кўчаси, 1.

Телефон: (37222) 4-16-83, 4-24-47.

ОБУНА-93

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ АХБОРОТНОМАСИ»ГА ОБУНА БЎЛИШНИ УНУТМАДИНГИЗМИ?

Фақат «Ахборотнома»дагина Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашида қабул қилинган қонунлар, қарорлар, уларга киритилган ўзгартишлар, Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармонлари, Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсатининг қарорлари, республика маъмурий-ҳудудий бўлинишидаги ўзгаришлар мунтазам эълон қилинади.

«Ахборотнома» ўзбек ва рус тилларида ҳар ойда нашр этилади.

ОБУНА БАҲОСИ:
бир йилга — 360 сўм;
олти ойга — 180 сўм;
уч ойга — 90 сўм;
бир ойга — 30 сўм.

НАШР ИНДЕКСИ: 75220.

ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСИ ҲАҚИНИ 10 НОЯБРГАЧА ТЎЛАШНИ УНУТМАНГ!

Шу муддатга қадар ҳисоб-китоблар аввалги нархлар бўйича, яъни шаҳар аҳолиси учун 1 квт. соатга 20 тийин, қишлоқ аҳолиси учун 15 тийин.

1 ноябрдан бошлаб республиканинг ҳамма аҳолисига (қаерда яшашидан қатъий назар) 1 квт. соатга 40 тийин қилиб белгиланади.

ФУҚАРОЛАР УЧУН АВВАЛ БЕЛГИЛАНГАН БАРЧА ИМТИЁЗЛАР (ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСИ УЧУН 50% фоиз ҳақ тўлаш) ЎЗ КУЧИНИ ЙЎҚОТМАЙДИ.

УЗЭНЕРГОНАЗОРАТ

Тошкент Давлат Иқтисодиёт Университети жамоаси университетнинг ректор муовини, республикада хизмат кўрсатган халқ таълими ходими, профессор З. Йўлдошевга онаси

Норбу ЙЎЛДОШЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон телерадио компаниясининг республика радиоси жамоаси Иқтисодиёт ва хизмат соҳалари Бош муҳарририятининг катта муҳаррири

Муҳаммадсолиҳ БОЛТАБОЕВнинг

вафоти муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор қилади.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

● ТЕЛЕФОНЛАР:
маълумот учун 33-07-48;
эълонлар бўлими 32-09-25.
Индекс: 64608. Буюртма Г—197.

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсати ва Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамаси.

Бош муҳаррир Анвар ЖЎРАБОЕВ.

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Карим БАҲРИЕВ, Эсиргап БОЛИЕВ (масъул котиб, «Халқ сўзи»), Салоҳиддин МУҲИДДИНОВ, Зоҳид НОРМУҲАММЕДОВ, Ҳабибулла ОЛИМЖОНОВ (бош муҳаррирнинг биринчи ўринбосари), Лев ПАК (бош муҳаррир ўринбосари, «Народное слово»), Абдукарим РАҲИМБЕРДИЕВ (бош муҳаррир ўринбосари, «Халқ сўзи»), Қулаҳмад РИЗАЕВ, Эркин САМАНДАР, Азим СУЮН, Александр ТЮРИКОВ (бош муҳаррир ўринбосари, «Народное слово»), Александр УЛИЧКИН (масъул котиб, «Народное слово»), Муҳтарама УЛУҒОВА (бош муҳаррир ўринбосари, «Халқ сўзи»), Раим ФАРҲОДИЙ, Шавкат ЯҲЁЕВ, Пиримқул ҚОДИРОВ, Саидаҳрор ҒУЛОМОВ.

● МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП
Тошкент шаҳри, Ленинград кўчаси, 19-уй.

● Таҳририятга ҳажми 7 қоғоздан ошган материаллар қабул қилинмайди. Фойдаланилмаган мақолаларга ёзма жавоб қайтарилмайди.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концернининг босмахонаси. Босишга топшириш вақти 21.00. Босишга топширилди 24.00. № Г—469. Тираж 28596. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12.